

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 18-19 lutego 2015 r. na kierunku „pedagogika”
prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych oraz humanistycznych na poziomie
studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim na Wydziale Nauk
Społecznych Gdańskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej w Gdańsku

Wizytację przeprowadził zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:
przewodniczący:

dr hab. Tadeusz Bąk – członek PKA,

członkowie:

prof. dr hab. Iwona Chrzanowska - ekspert PKA,

dr hab. Ewa Kantowicz – ekspert PKA,

Artur Gawryszewski – ekspert formalno – prawny PKA,

Michał Paszyn – ekspert PKA, przedstawiciel PSRP.

Krótką informacją o wizytacji

Ocena jakości kształcenia na kierunku „pedagogika” prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych Gdańskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej w Gdańsku została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2014/2015. Polska Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku. Szczegółowe informacje na temat poprzedniej oceny zawiera załącznik nr 3.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu wizytującego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac dyplomowych.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu wizytującego.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę¹.

- 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki.

¹ Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w Statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Kierunek *pedagogika* jest prowadzony na Wydziale Nauk Społecznych Gdańskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej w Gdańsku.

System kształcenia na kierunku *pedagogika* poprzez odpowiedni dobór programów studiów, różne formy współpracy i wymiany z uczelniami zagranicznymi oraz instytucjami oświaty, wychowania i resocjalizacji pozwala kształtować podstawowe wartości i cele sformułowane w Misji Gdańskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej, a zwłaszcza wartości wspólnotowe, postawy otwartości i tolerancji oraz rozwijać wiedzę i umiejętności służące innowacyjności i rozwojowi. Studia na kierunku *pedagogika* odpowiadają też założeniom strategii Wydziału Nauk Społecznych. Ich koncepcja umożliwia bowiem łączenie gruntownego opanowania wiedzy z zakresu pedagogiki i dydaktyki ogólnej oraz umiejętności dostosowania do zmieniających się wymogów rynku pracy. W GWSH przywiązuje się dużą rolę do kształtowania postaw otwartości i kompetencji społecznych służących rozwiązywaniu konfliktów i godzeniu zasady konkurencyjności ze współpracą na różnych szczeblach struktur oświatowych.

ZO stwierdza, że programy kształcenia WNS GWSH zostały skonstruowane tak, aby kształtować wiedzę, umiejętności i kompetencje pozwalające podejmować pracę w różnych zawodach pedagogiczno-społecznych i tych dziedzinach życia, które są związane z funkcjonowaniem różnych struktur edukacyjnych regionu. Zgodnie z przyjętą koncepcją, z jednej strony studia zapewniają wszechstronną wiedzę i umiejętności niezbędne planowania własnej praktyki pedagogicznej, a także pełnienia ról zawodowych w placówkach oświatowych oraz działalności prospołecznej. Z drugiej strony ukończenie studiów na kierunku *pedagogika*, zapewnia wiedzę i kompetencje pozwalające znaleźć zatrudnienie w każdej innej instytucji i organizacjach pozarządowych. Stwierdza się, że analizowane przez ZO plany studiów i treści programowe poszczególnych przedmiotów zapewniają wiązanie wiedzy pedagogicznej z wiedzą z zakresu innych dyscyplin nauk z obszaru nauk społecznych i humanistycznych oraz pozwalają zdobyć bardziej szczegółową wiedzę specjalistyczną i praktyczną. W związku z powyższym w ogólnym zarysie odpowiadają one wymogom kształcenia uniwersalnego i potrzebom zmieniających się warunków gospodarczych, politycznych i kulturowych oraz są próbą odpowiedzi na bieżące zapotrzebowanie rynku pracy.

Zespół Oceniający stwierdza, że zgodnie z potrzebami studia prowadzone są w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym, choć w ocenianym okresie przeważają studia niestacjonarne.

Zasadnicze cele, wymagania wstępne, opis kierunkowych efektów kształcenia i założenia dotyczące sprawdzania efektów kształcenia są zawarte w programach kształcenia oraz szczegółowych dokumentach i rozporządzeniach uczelni.

Poddając ocenie stopień różnorodności i innowacyjności oferty kształcenia oraz możliwości jej elastycznego kształtowania Zespół Oceniający stwierdza, że Wydział Nauk Społecznych GWSH w Gdańsku stwarzając system kształcenia na kierunku *pedagogika* stworzył ofertę kształcenia, która uwzględnia możliwości edukacji zarówno w systemie studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Dobór specjalności studiów, pozwalają kształtować podstawowe wartości i cele sformułowane w Misji Gdańskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej, a studia na kierunku *pedagogika* odpowiadają też założeniom strategii WNS (m.in. dostosowania specjalności do zmieniających się wymogów rynku pracy). Warto podkreślić, że programy kształcenia zostały skonstruowane tak, aby kształtować wiedzę, umiejętności i kompetencje pozwalające podejmować pracę w różnych zawodach

pedagogiczno-społecznych i dziedzinach życia, niekoniecznie związanych ze strukturami edukacyjnymi.

Na studiach pierwszego stopnia (licencjackich) oferta obejmuje następujące specjalności: edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna; pedagogika resocjalizacyjna z elementami profilaktyki i opieki; pedagogika społeczno-opiekuńcza z pedagogiką szkolną; specjalność edukacja dla bezpieczeństwa i zarządzanie kryzysowe; specjalność opieka nad dzieckiem i wczesne wspomaganie rozwoju ; specjalność poradnictwo edukacyjne, doradztwo zawodowe i personalne

Na studiach drugiego stopnia (magisterskich) oferta obejmuje następujące specjalności: edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna z nauczaniem języka angielskiego; pedagogika resocjalizacyjna z profilaktyką uzależnień; pedagogika szkolna z socjoterapią i terapią pedagogiczną; edukacja dla bezpieczeństwa i wiedza o społeczeństwie; edukacja dla bezpieczeństwa i zarządzanie kryzysowe; pedagogika rewalidacyjna z wczesnym wspomaganie rozwoju; poradnictwo edukacyjne, doradztwo zawodowe i personalne; pedagogika pracy z zarządzaniem zasobami ludzkimi; kreowanie lokalnej polityki Społecznej.

- 2) Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

ZO stwierdza, że koncepcja kształcenia została wypracowana w procesie, w którym uczestniczyli członkowie Rady Wydziału i Wydziałowej Rady ds. Jakości Kształcenia. Do dyskusji nad propozycjami zapraszani byli także inni pracownicy dydaktyczni związani z kształceniem na kierunku *pedagogika* (z dużym doświadczeniem praktycznym), a także studenci ostatnich semestrów studiów często posiadający już pewne doświadczenia zawodowe. Na każdym etapie tego postępowania pierwszorzędnymi kryteriami oceny przedstawianych propozycji były założenia dotyczące efektów kształcenia wynikające z Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacyjnych dla Szkolnictwa Wyższego.

Prace nad przystosowaniem programów studiów do określonych przez Ministerstwo Krajowych Ram Kwalifikacyjnych prowadzone były na Wydziale Pedagogiki (obecnie Wydział Nauk Społecznych) zgodnie z Uchwałą Senatu GWSH nr 4/2012 z dnia 23.02.2012 r. w sprawie ustalenia wytycznych dla Rad Wydziałów Uczelni w sprawie projektowania planów studiów i programów kształcenia, ich realizacji i oceny rezultatów w Gdańskiej Wyższej Szkole Humanistycznej w Gdańsku (z późniejszymi zmianami: Uchwała Senatu nr 3/2013 z dn. 27.03.2013 r. dotycząca wprowadzenia zmian i ustalenia jednolitego tekstu wytycznych dla Rad Wydziałów Uczelni w sprawie projektowania planów studiów i programów kształcenia, ich realizacji i oceny rezultatów w GWSH w Gdańsku). W procesie definiowania efektów kształcenia i dostosowywania do nich programów studiów poza

pracownikami naukowo-dydaktycznymi biorą udział interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni. Studenci są członkami organów kolegialnych Wydziału Nauk Społecznych (Wydziałowa Rada ds. Jakości Kształcenia, Rada Wydziału) oraz organów kolegialnych Uczelni (Senat, Uczelniana Rada ds. Jakości Kształcenia). Uczestnictwo przedstawicieli praktyki pedagogicznej w definiowaniu efektów kształcenia i doskonalenie z tego punktu widzenia programów studiów realizowane było i jest poprzez bezpośrednie spotkania. Stojąc przed koniecznością ciągłego dostosowywania się do zmiennych warunków otoczenia i podejmowania nowych wyzwań, przedstawiciele środowiska nauki i edukacji oraz praktyki podjęli stałą współpracę, w ramach której określono szeroki zakres współpracy na polu edukacji. Przedstawiciele praktyki uczestniczą w przygotowywaniu programów kształcenia, proponują nowe formy oferty edukacyjnej i prowadzą wykłady dla studentów.

Ocena końcowa 1 *kryterium ogólnego*²: **w pełni**

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

- 1) Przyjęta przez Wydział koncepcja kształcenia w pełni wpisuje się w misję Uczelni oraz odpowiada przyjętej strategii..
- 2) W kreowaniu koncepcji kształcenia uczestniczą zarówno interesariusze wewnętrzni w osobach nauczycieli akademickich i studentów oraz interesariusze zewnętrzni w osobach przedstawicieli rozmaitych instytucji oświatowo – wychowawczych współdziałających z Uczelnią, bądź też będących potencjalnymi pracodawcami

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie.

- 1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunek się wywodzi; opis efektów jest publikowany.

Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunek się wywodzi; opis efektów jest publikowany.

Jednostka dla realizowanego na studiach I i II stopnia kierunku *pedagogika* przyjęła profil ogólnoakademicki z wymaganiami formułowanymi dla obszaru nauk humanistycznych i społecznych. Przyjęto zgodnie z wymogami KRK wzorcowe efekty kształcenia dla kierunku pedagogika studia I i II stopnia (uchwała nr 2/2012 z dn. 26.04.2012 r.). Są one publikowane i

² według przyjętej skali ocen: wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo, niedostatecznie;

dostępne wszystkim zainteresowanym. W czerwcu 2014 r. uchwałą nr 2/2014 RWNS GWSH przyjęto w kontekście realizowanych specjalności na kierunku *pedagogika* studia I i II stopnia efekty specjalnościowe. Dla efektów kierunkowych i wprowadzanych specjalnościowych przygotowano zostały matryce efektów kształcenia wskazujące nasycenie efektów kształcenia w realizowanym planie studiów, poszczególnych modułach kształcenia. Nasycenie efektów kształcenia w modułach/przedmiotach kształcenia nie budzi zastrzeżeń.

W kontekście przyjętych wzorcowych efektów kształcenia dla kierunku *pedagogika* zastrzeżenia budzą dwie specjalności: *Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna z logopedią* (studia I stopnia, w dokumentacji Jednostki) i *Pedagogia rewalidacyjna z wczesnym wspomaganie rozwoju* (studia II stopnia) prowadzonych od 2012 r. Obie specjalności z uwagi na swoją specyfikę powinny być realizowane w ramach kierunku *pedagogika specjalna*, do którego prowadzenia Jednostka nie ma uprawnień. Uznać zatem należy, że nie ma spójności między kierunkowymi i przedmiotowymi/modułowymi efektami kształcenia w przypadku dwóch wskazanych specjalności. W przypadku pozostałych specjalności nie ma zastrzeżeń formalnych odnoszących się do zgodności przyjętych efektów kształcenia z profilem kształcenia i specyfiką specjalności.

W przypadku pozostałych specjalności w tym specjalności nauczycielskich realizowanych na kierunku *pedagogika* istnieje możliwość osiągnięcia efektów kierunkowych i szczegółowych w tym związanych z realizacją praktyk pedagogicznych i nauczycielskich zgodnie ze stosownym rozporządzeniem.

Przyjęte efekty kształcenia na kierunku *pedagogika* studia I i II stopnia są dostępne w dokumentacji Jednostki, a osoby zainteresowane mają do nich dostęp.

- 2) Efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne.

Z uwagi na przyjęcie wzorcowych efektów kształcenia dla kierunku *pedagogika* studia I i II stopnia, nie ma zastrzeżeń dotyczących jasności ich sformułowania. Uznać należy również, że efekty te są sprawdzalne. W roku 2014 wprowadzono efekty specjalnościowe dla wszystkich specjalności realizowanych w ramach studiów I i II stopnia na kierunku *pedagogika*. W większości przypadków efekty specjalnościowe mieszczą się w efektach wzorcowych, są ich dobrym uszczegółowieniem i oddają specyfikę kształcenia w ramach realizowanych na kierunku specjalności. Zastrzeżenia budzi w tym kontekście specjalność *Pedagogia rewalidacyjna z wczesnym wspomaganie rozwoju* realizowana na studiach II stopnia, której efekty specjalnościowe nie znajdują odzwierciedlenia w przyjętych efektach kierunkowych. Problematyka rewalidacji nie ma wystarczającego ułożenia i umocowania w przyjętych wzorcowych efektach kształcenia dla kierunku *pedagogika*. W tym sensie zachodzi obawa o sprawdzalność przypisanych efektów kształcenia w kontekście przyjętych efektów kierunkowych, jak i kompatybilność zdefiniowanych efektów specjalnościowych z efektami kierunkowymi.

- 3) Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiając weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągnięcia efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

W kontekście stosowania przejrzystego systemu oceny efektów kształcenia umożliwiającego weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągnięcia efektów kształcenia, zastrzeżenia sformułowane wcześniej, w stosunku do dwóch specjalności (kształcenie realizowane od 2012 r.) (na studiach I stopnia: *Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna z logopedią* i na studiach II stopnia: *Pedagogia rewalidacyjna z wczesnym wspomaganie rozwoju*) i zaznaczona już niepoprawność przypisania obu specjalności do kierunku *pedagogika*, zamiast do kierunku *pedagogika specjalna*, wskazuje na nieskuteczność systemu oceny efektów kształcenia. Podobnie krytyczną opinię sformułować można w kontekście propozycji obowiązującej od roku akademickiego 2014/2015 i efektów kształcenia wzbogaconych o

efekty specjalnościowe w odniesieniu do specjalności *Pedagogika rewalidacyjna z wczesnym wspomaganiem rozwoju*, realizowanej na II stopniu studiów na kierunku *pedagogika*. W przypadku pozostałych specjalności realizowanych od 2012 r. na kierunku *pedagogika* nie dostrzeżono wskazanych powyżej nieprawidłowości. Uznać należy, że istnieje możliwość skutecznej weryfikacji zakładanych celów kształcenia i stopnia osiągnięcia przyjętych efektów. Dotyczy to oceny tak efektów cząstkowych jak i końcowych. W przypadku efektów cząstkowych (przedmiotowych/modułowych) Jednostka stosuje zróżnicowane formy oceny osiągnięcia założonych efektów i celów kształcenia. Jasne i czytelne są zasady i metody formułowania oceny stopnia osiągnięcia efektów i celów kształcenia. Odnoszą się one do wszystkich kategorii efektów kształcenia. Informacje na temat procedury weryfikacji efektów kształcenia dostępne są w regulaminie studiów pkt. 6 § 27-33, 35-41 a także w sylabusach poszczególnych przedmiotów/modułów kształcenia.

W odniesieniu do efektów końcowych w postaci procesu dyplomowania, sformułować można podobne wnioski. Jednostka w chwili obecnej dokonuje oceny końcowej poprzez realizację prac dyplomowych. Wcześniej w innej formie – egzaminu dyplomowego. W dokumentacji Jednostki znajdują się wyczerpujące informacje dotyczące zasad, warunków odnoszących się do wszystkich etapów procesu dyplomowania. Zawarto je m.in. w regulaminie studiów pkt. 10 § 51-53 i pkt. 11 § 54-57. Dodatkowo kwestie te reguluje również rozporządzenie Rektora GWSH w Gdańsku nr 4A/2013 z dnia 27.02.2013 roku, zgodnie z którym został wprowadzony Regulamin Zasad Dyplomowania w GWSH w Gdańsku. Zasady ujęte w regulaminie określają: przygotowanie pracy dyplomowej; przyjęcie pracy dyplomowej; kryteria oceny pracy dyplomowej; wymogi formalne pracy dyplomowej; wymagania redakcyjne. We wskazanych dokumentach brakuje informacji odnoszących się do komisijnego (zewnętrznego, poza diadą seminarzysty – promotor) trybu weryfikowania tematów prac dyplomowych. Dokumentacja przebiegu całego procesu, łącznie z zasadami weryfikacji końcowej stopnia realizacji efektów i celów kształcenia dostępna jest społeczności akademickiej na stronie internetowej Jednostki. Analizując wskaźniki i przyczyny odsiewu wskazać należy, że na kierunku *pedagogika* studia I stopnia wskaźniki odnotowane przez Jednostkę kształtują się w roku 2012 na poziomie 22,5%, w 2013 – 13,9% i w 2014 – 9,3%. Zauważyć należy, że studenci studiów stacjonarnych na I stopniu studiów stanowili w roku 2012 zaledwie 16% , w 2013 – 11%, w roku 2014 – 0% ogółu studiujących. W przypadku studiów II stopnia w GWSH na kierunku *pedagogika* realizowane są jedynie studia w trybie niestacjonarnym. W przypadku studiów I stopnia, na pierwszym roku studiów najwyższy udział w odsiewie mają w kolejności przyczyny: niezyskanie zaliczenia, niewniesienie opłaty za studia, niepodjęcie studiów, na drugim roku: niezyskanie zaliczenia, niewniesienie opłaty za studia, na trzecim roku niezłożenie w terminie pracy dyplomowej, niezyskanie zaliczenia. W przypadku studiów II stopnia (studia niestacjonarne) główną przyczyną odsiewu jest niezłożenie w terminie pracy dyplomowej (w roku 2012 – 26%, w 2013 – 12,8%, w 2014 – 14,4%), co skutkuje skreśleniem z listy studentów. Zgodnie z regulaminem studiów istnieją możliwości reaktywacji i ukończenia studiów w momencie wywiązania się ze zobowiązania przygotowania pracy dyplomowej. Warto jednocześnie podkreślić, że wraz z kolejnymi latami studiów zmniejszają się wskaźniki odsiewu z powodu niezyskania zaliczenia. Jednostka wywiązuje się z monitorowania przyczyny odsiewu. Podejmuje skuteczne działania celem zmniejszenia niekorzystnych wskaźników związanych np. z przyczyną odsiewu, którą jest niezyskanie zaliczenia zajęć, na co wskazuje m.in. zmniejszająca się w kolejnych latach studiów liczba osób, które z tego powodu są skreślane z listy studentów. Podobnie jest w przypadku – niezłożenia pracy dyplomowej, wskaźniki w kolejnych latach od 2012 do 2014 wyraźnie się zmniejszają. Jednostka realizuje kształcenie z wykorzystaniem platformy internetowej. Kształcenie on-line podlega analogicznym zasadom oceny stopnia osiągnięcia założonych celów i efektów kształcenia, jak w przypadku zajęć realizowanych w gmachu Jednostki. Odnosi się to do formy oceny, jak i częstotliwości

weryfikowania realizacji efektów cząstkowych z założeniem konieczności przystąpienia do zaliczenia na koniec cyklu realizacji przedmiotu/modułu w gmachu jednostki.

Zastrzeżeń w tym zakresie nie budzi również prowadzona przez Jednostkę ocena stopnia osiągnięcia celów i efektów kształcenia w ramach realizowanych na kierunku praktyk. Szczegółowe zasady określa regulamin studiów w pkt. 6 § 34. Zasady obywatela praktyk w GWSH w Gdańsku, obowiązki organizatorów i uczestników a także sposób weryfikacji stopnia osiągnięcia założonych celów i efektów kształcenia reguluje również uchwała Senatu GWSH w Gdańsku nr 1/2012 z dnia 28 września 2012 roku w sprawie: uchwalenia Regulaminu organizowania praktyk w GWSH w Gdańsku, w tym warunków zwalniania studenta lub słuchacza z obowiązku ich odbycia. Wszystkie dokumenty dostępne na stronie internetowej Jednostki. Niemniej traktując system oceny efektów kształcenia jako zbiór procedur, obejmujący ocenę stopnia osiągnięcia celów i efektów kształcenia jako jeden z jego elementów, nie można sformułować pozytywnej opinii w odniesieniu do wskazanej w treści punktu kwestii, głównie z uwagi na realizowanie przez Jednostkę kształcenie w ramach dwóch wskazanych wcześniej specjalnościach: *Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna z logopedią* (studia I stopnia) i *Pedagogika rewalidacyjna z wczesnym wspomaganie rozwoju* (studia II stopnia) realizowanych od 2012 r. (a która to specjalność ma być zgodnie z uchwałą z nr 2/2014 realizowana w dalszym ciągu, w odróżnieniu do pierwszej ze wskazanych) i błędne przypisanie im wzorcowych efektów kształcenia z pedagogiki, podczas gdy dla zrealizowania założonych celów kształcenia powinny być w tym przypadku realizowane efekty kształcenia z zakresu pedagogiki specjalnej.

- 4) Jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Nie ma zastrzeżeń dotyczących podjętych przez Jednostkę działań związanych z procesem monitorowania karier absolwentów na rynku pracy. Zgodnie z Zarządzeniem Rektora GWSH w Gdańsku nr 4D/2013 z 27 lutego 2013 roku, badania realizuje Biuro Karier GWSH w Gdańsku we współpracy z jednostkami organizacyjnymi Uczelni. Badanie przebiega trój etapowo (etap I – pozyskanie dobrowolnej zgody studentów na uczestnictwo w badaniach losów absolwentów oraz na gromadzenie, wykorzystywanie i przetwarzanie danych osobowych przez Gdańską Wyższą Szkołę Humanistyczną w celach badawczych, etap II – zbieranie, gromadzenie i porządkowanie informacji dotyczących sytuacji zawodowej absolwentów i jej uwarunkowań po sześciu miesiącach oraz po trzech i pięciu latach od ukończenia studiów, etap III – analiza uzyskanych wyników badania oraz formułowanie wniosków i zaleceń).

W I etapie badania stosowany jest Formularz zgłoszeniowy do badania losów absolwenta zaakceptowany przez Głównego Specjalistę ds. Ochrony Danych Osobowych GWSH, przeznaczony dla studentów ostatniego semestru studiów przygotowujących się do obrony pracy licencjackiej lub magisterskiej, w II – ankieta on-line zintegrowana z portalem www.gwsh.gda.pl. Zaprojektowany system działań przewiduje modyfikacje ankiety. Zmiany w ankiecie podlegają zatwierdzeniu przez Rektora GWSH w Gdańsku. W etapie III do analizy wyników badania wykorzystywane są narzędzia komputerowe i statystyczne metody analiz.

Zgodnie z procedurą badania, w I etapie stosownie do zaleceń Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, wypełniony przez studenta Formularz zgłoszeniowy składany jest wraz z kartą obiegową w dziekanacie. Formularze przekazywane są i przechowywane w Biurze Karier GWSH. Wyselekcjonowane informacje z formularza przenoszone są do elektronicznej bazy danych o absolwentach GWSH. Do bazy danych wpisywane są informacje tylko o tych absolwentach, którzy wyrazili na to zgodę oraz zgodę na uczestniczenie w badaniu. W II etapie do każdego absolwenta GWSH, który znajduje się w

bazie danych uzyskanych w I etapie badań, wysyłana jest drogą elektroniczną przy użyciu mailingu informacja przypominająca o badaniu wraz z linkiem do ankiety. Informacje uzyskane z wypełnionych przez absolwentów ankiet są gromadzone i porządkowane w elektronicznej bazie danych. W etapie III uzyskane wyniki poddawane są analizie statystycznej, której celem jest określenie ilościowych ekonomicznych oraz psychospołecznych aspektów sytuacji zawodowej absolwentów GWSH oraz określenie związków i zależności między badanymi parametrami. Badanie ma charakter panelowy, jest tak przeprowadzane, by możliwe było porównywanie wyników kolejnych badań tej samej grupy osób przeprowadzonych po sześciu miesiącach, trzech i pięciu latach od ukończenia studiów. Na podstawie wyników analizy statystycznej formułowane są wnioski z badań będące przesłankami do określania zaleceń dotyczących realizacji strategii rozwoju Uczelni, a przede wszystkim dostosowywania oferty edukacyjnej, programów i procesu kształcenia do zmieniającego się rynku pracy. Integralnym celem badań jest rozpoznawanie zapotrzebowania rynku pracy na specjalistów o określonych kompetencjach obejmujących wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Biuro Karier po każdym rocznym cyklu opracowuje raport zawierający wyniki badań, wnioski i zalecenia, który przekazywany jest władzom Jednostki i Uczelni, a także Radzie ds. Jakości Kształcenia. W dokumentacji Jednostki znajdują się trzy raporty odnoszące się również do studentów kierunku *pedagogika*.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego⁴ częściowo

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) GWSH realizuje kształcenie na kierunku *pedagogika* studia I i II stopnia zgodnie z wymaganiami KRK. Jednostka przyjęła wzorcowe efekty kształcenia dla kierunku *pedagogika*. Zadeklarowanym profilem jest profil ogólnoakademicki, a przypisanymi obszarami wiedzy: humanistyczny i społeczny. **W przypadku dwóch specjalności: *Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna z logopedią* (studia I stopnia) oraz *Pedagogika rewalidacyjna z wczesnym wspomaganie rozwoju* (studia II stopnia), cele kształcenia nie są spójne z przyjętymi wzorcowymi efektami kształcenia. Dla osiągnięcia założonych celów kształcenia należałoby je realizować z wykorzystaniem efektów kształcenia dla kierunku *pedagogika* specjalna, do których prowadzenia Jednostka nie ma uprawnień.** Jednostka w 2014 r. przyjęła specjalnościowe efekty kształcenia, dla wszystkich specjalności realizowanych na I i II stopniu. W zdecydowanej większości przypadków specjalności realizowanych w ramach kierunku *pedagogika* w GWSH nie ma zastrzeżeń do zdefiniowanych specjalnościowych efektów kształcenia, które są dobrym uszczegółowieniem efektów wzorcowych w kontekście specyfiki realizowanych na studiach I i II stopnia specjalności. **Wyjątek stanowi specjalność *Pedagogika rewalidacyjna z wczesnym wspomaganie rozwoju* (II stopień studiów), której specyfika wychodzi poza przyjęte efekty wzorcowe, a uszczegółowienie w postaci efektów specjalnościowych wskazuje wyraźnie na obszar pedagogiki specjalnej, a nie pedagogiki jako takiej, w ramach którego powinna być ona realizowana. Uznać zatem należy, że**

w przypadku dwóch specjalności realizowanych od roku 2012 z przyjętymi efektami wzorcowymi dla kierunku *pedagogika* i jednej specjalności, która ma być począwszy od roku akademickiego 2014/2015 realizowana z przypisanymi jej efektami wzorcowymi i specjalnościowymi nie ma spójności między kierunkowymi przedmiotowymi/modułowymi efektami kształcenia. Jednostka powinna zrezygnować z prowadzenia kształcenia w ramach wskazanych specjalności.

2) Efekty kształcenia programu w odniesieniu do większości specjalności realizowanych na kierunku *pedagogika* w GWSH zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne.

Wyjątek stanowią wskazane wyżej specjalności, które błędnie przypisano do kierunku pedagogia zamiast do kierunku pedagogika specjalna.

3) W przypadku wskazanych wyżej specjalności system oceny efektów kształcenia, którego zadaniem jest weryfikacja zakładanych celów i ocena osiągania efektów, zawodzi, zwłaszcza w kontekście założonych celów kształcenia. Złe przyporządkowanie specjalności do kierunku pedagogika zamiast pedagogika specjalna skutkuje nieupoważnionym oczekiwaniem osiągnięcia przez absolwentów celów kształcenia w postaci zakładanej struktury kwalifikacji i kompetencji zawodowych lub niemożnością ich precyzyjnego zdefiniowania, co ma swój wyraz w niejasnym sformułowaniu oczekiwanych efektów w postaci kwalifikacji zawodowych opisanych w pkt. V.2 suplementu ww. specjalności (określonych w rozporządzeniu MEN z dnia 17 kwietnia 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli, Dz. U. z 19 kwietnia 2012 r., poz. 426).

W przypadku pozostałych specjalności realizowanych na kierunku zastrzeżeń nie budzą formy, zasady i warunki weryfikacji celów i efektów kształcenia częściowych (przedmiotowych/modułowych), jak i końcowych w odniesieniu do procesu dyplomowania. W odniesieniu do procesu dyplomowania zwrócić należy uwagę na brak zasad weryfikacji tematów prac dyplomowych w postaci poddania analizie realizowanych tematów np. w zakresie ich zgodności ze studiowaną specjalnością.

Zastrzeżeń nie budzi proces i jakość procesu weryfikacji celów i efektów kształcenia w ramach realizowanych na kierunku praktyk, jak również zajęć realizowanych w trybie on-line. Jednostka monitoruje wskaźniki i przyczyny odsiewu, podejmuje działania celem ich zmniejszenia, co widoczne w ich spadku w kolejnych rocznikach realizujących kształcenie na kierunku pedagogika w GWSH.

4) Nie ma zastrzeżeń dotyczących spełnienia przez Jednostkę wymagań związanych z koniecznością monitorowania losów absolwentów na rynku pracy. Jednostka przyjęła czytelny, sprawdzalny i skuteczny system w tym zakresie. Z realizacji zadania sporządzane są coroczne raporty, które stają się podstawą modyfikacji programów kształcenia realizowanych w ramach kierunku pedagogika realizowanego w GWSH.

3. Program studiów umożliwi osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

1. Realizowany program kształcenia umożliwi studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Realizowany program kształcenia w ramach zdecydowanej większości specjalności na kierunku *pedagogika* GWSH (tryb stacjonarny i niestacjonarny) umożliwi studentom osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji. Zastrzeżenia w tym zakresie budzą dwie specjalności: *Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna z logopedią* - studia I stopnia (logopedia jest modułem dodatkowym, wybieralnym) i *Pedagogika rewalidacyjna z wczesnym wspomaganie rozwoju* (studia II stopnia). Zgodnie z dostępną dokumentacją odnoszącą się do celów i efektów kształcenia, w przypadku pierwszej specjalności - moduł logopedia - „absolwent kończący powyższy moduł

potrafi diagnozować i prowadzić terapię logopedyczną w przedszkolu i w klasach początkowych szkoły podstawowej oraz prowadzić zajęcia profilaktyczne z zakresu doskonalenia mowy u dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym” (m.in. s. 13 raportu samooceny). Z pełnym przekonaniem stwierdzić należy, że zaplanowana liczba przedmiotów z zakresu logopedii, a także ich wymiar godzinowy, tak w przypadku studiów stacjonarnych, jak i tym bardziej niestacjonarnych, nie dają podstawy do stwierdzenia, iż student nabywa założone kompetencje w zakresie diagnozy logopedycznej, a tym bardziej terapii logopedycznej, tym samym zaplanowane cele nie mogą być, w oparciu o zrealizowany program studiów, uznane za zrealizowane. Program kształcenia zakłada realizację specjalistycznych zagadnień, nie mieszczących się w przyjętych efektach wzorcowych kierunku *pedagogika*.

W przypadku specjalności *Pedagogika rewalidacyjna z wczesnym wspomaganie rozwoju* (studia II stopnia), program kształcenia podobnie jak w poprzednim przypadku zakłada realizację specjalistycznych zagadnień nie mieszczących się w przyjętych efektach wzorcowych kierunku *pedagogika*. Charakterystyczne są dla kierunku pedagogika specjalna, do którego prowadzenia Jednostka nie ma uprawnień.

Wskazane wyżej nieprawidłowości związane są bezpośrednio z możliwością weryfikacji zakładanych celów kształcenia w postaci kwalifikacji formalnych i uprawnień zawodowych absolwentów. Wyraźnie widoczne to jest zwłaszcza w kontekście treści pkt. V.2 suplementu (specjalność *Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna z logopedią*, studia I stopnia), gdzie napisano: *Wybierając tę specjalność, studenci zdobywają wiedzę i umiejętności związane z realizacją pracy pedagogicznej z dziećmi w ramach funkcji opiekuńczo wychowawczej. Po jej ukończeniu są przygotowani do prowadzenia diagnozy i terapii logopedycznej w przedszkolu i w klasach początkowych szkoły podstawowej. Absolwenci znajdują zatrudnienie w przedszkolach, punktach przedszkolnych i w alternatywnych formach wychowania przedszkolnego, w klasach „0” i jako nauczyciele w klasach I-III szkoły podstawowej, w zakresie nauczania zintegrowanego oraz prowadzenia diagnozy i terapii logopedycznej* (treść zapisu zawarta w suplementcie nr 17900). W kontekście przeprowadzonej analizy z pełnym przekonaniem należy stwierdzić, że konieczne do zrealizowania efekty kształcenia w przypadku wiedzy i umiejętności uprawniające do założonego *prowadzenia diagnozy i terapii logopedycznej* wykraczają poza zakres przyjętych wzorcowych efektów kształcenia dla kierunku pedagogika. Analogicznie przedstawia się sytuacja w przypadku specjalności *Pedagogika rewalidacyjna z wczesnym wspomaganie rozwoju*, realizowanej na II stopniu studiów na kierunku pedagogika. Problematyka rewalidacji, w zaproponowanej propozycji, nie mieści się we wzorcowych efektach kształcenia dla kierunku pedagogika. Związana jest z kierunkiem pedagogika specjalna. Podobnie jak w poprzednim przypadku, w pkt. 5.2. suplementu, nie odniesiono się do konkretnych kwalifikacji formalnych i uprawnień zawodowych absolwenta. Tym samym nie wiadomo, jakie uprawnienia do wykonywania jakiego zawodu posiada osoba kończąca ww. specjalność. Wskazuje to dodatkowo na brak wystarczającej jasności określenia celu kształcenia w ramach ww. specjalności.

W przypadku pozostałych specjalności realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Zastrzeżeń nie budzą również te specjalności, które mają charakter nauczycielski, w odniesieniu do oczekiwanej struktury kwalifikacji wynikających ze stosownych rozporządzeń MEN, włączając w tym wymiar i charakter praktyk. –W większości przypadków realizowanych w ramach kierunku specjalności nie ma zastrzeżeń dotyczących poprawności sekwencji przedmiotów. Wątpliwości budzą ponownie dwie wymienione specjalności. Przy czym kwestia dotyczy nie tyle sekwencji istniejących przedmiotów, a braku przedmiotów koniecznych jako kierunkowe, podstawowe, wprowadzające w zagadnienia logopedii czy rewalidacji.

Zastrzeżeń nie budzą terminy realizacji praktyk, ich rozkład w semestrach tak w przypadku studiów I jak i II stopnia. Jednostka ma podpisane umowy z licznymi

placówkami, odpowiadającymi specyfice studiowanej specjalności (pełny wykaz obejmujący ponad 60 placówek zawarty jest w dokumentacji i dostępny studentom również za pośrednictwem strony internetowej Uczelni). System kontroli i zaliczania praktyk uwzględnia możliwość nabycia przez studenta umiejętności praktycznych. Pewne zastrzeżenia w tym zakresie budzą wskazane dwie, kwestionowane specjalności: Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna z logopedią (studia I stopnia) i Pedagogika rewalidacyjna z wczesnym wspomaganie rozwoju (studia II stopnia). W ramach praktyk pedagogicznych, w pierwszym przypadku, zaplanowano co prawda, w przypadku praktyki obserwacyjnej oraz obserwacyjno-metodycznej w placówce edukacji wczesnoszkolnej, uczestniczenie w zajęciach prowadzonych przez nauczyciela oraz logopedę pkt. 2b części „przebieg praktyk pedagogicznych”, w ramach praktyki metodycznej (ciągłej) w placówce przedszkolnej – „uczestniczenie w zajęciach prowadzonych przez (...) logopedę” pkt. 3b, a w ramach praktyki metodycznej (ciągłej) w placówce wczesnoszkolnej - „uczestniczenie w zajęciach prowadzonych przez (...) logopedę” pkt. 4b, nie zmienia to jednak faktu, iż słabe merytoryczne przygotowanie (wynikające z założonego programu kształcenia w ramach specjalności), brak przygotowania w zakresie pedagogiki specjalnej nie pozwolą na uzyskanie (zgodnie z treścią sylwetki absolwenta) kompetencji do „diagnozy i terapii logopedycznej”, w myśl przyjętych celów kształcenia w ramach specjalności. Analogicznie, w przypadku drugiej specjalności, obserwacja zajęć realizowanych w szkole specjalnej, integracyjnej, ośrodkach szkolno-wychowawczych, ośrodkach terapeutycznych i rehabilitacyjnych (pkt. 1a programu praktyk dla specjalności) czy nawet uczestnictwo w zajęciach w ww. placówkach oraz prowadzenie fragmentów zajęć, przy braku koniecznej wiedzy i umiejętności wynikających z realizacji programu studiów nie wyposażą studenta w konieczne kompetencje do pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością. Założony cel praktyk w postaci „przygotowania studentów do przyszłej pracy z zakresu (...) pomocy dzieciom zagrożonym nieprawidłowym rozwojem oraz dzieciom z niepełnosprawnością” jest niemożliwy do zrealizowania.

Jednocześnie należy wyraźnie podkreślić, iż praktyki pedagogiczne i nauczycielskie realizowane są w Jednostce w koniecznym wymiarze godzinowym, zgodnie z treścią stosownych rozporządzeń MNE i MNiSW. Zastrzeżeń w tym zakresie nie budzą pozostałe z realizowanych specjalności na kierunku pedagogika studia I i II stopnia w GWSH. Czas trwania studiów I i II stopnia jest zgodny z wymogami i w przypadku studiów I stopnia obejmuje 6 semestrów, II stopnia 4 semestry. Zastrzeżenia budzi liczba godzin przedmiotów specjalnościowych w ramach specjalności Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna z logopedią, dotycząca modułu logopedia (130 h studia stacjonarne i) i Pedagogika rewalidacyjna z wczesny wspomaganie rozwoju. W przypadku pierwszej specjalności należy z mocą podkreślić, iż zaplanowany wymiar realizacji przedmiotów z zakresu logopedii nie daje podstawy oczekiwania nabycia kompetencji w zakresie diagnozy i terapii logopedycznej. W drugim przypadku, kompetencji do pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością. Nie ma takich zastrzeżeń w odniesieniu do pozostałych specjalności realizowanych na kierunku pedagogika studia I i II stopnia.

Prawidłowo dobrano formy kształcenia do profilu kształcenia, treści przedmiotowych/modułowych wszystkich realizowanych w ramach kierunku specjalności. Formy aktywne w każdym przypadku wynoszą ponad 50% w porównaniu z formą wykładową zajęć. Nie ma zastrzeżeń do form zajęć realizowanych z wykorzystaniem kształcenia on-line. Przedmioty wyselekcjonowane do realizacji z wykorzystaniem kształcenia na odległość są trafnie dobrane i nie wymagają bezpośredniej współpracy z wykładową celem nabycia wiedzy i umiejętności oraz kompetencji społecznych we wskazanych treściach zakresach. Nie

odnoszą się one również do przedmiotów, które są kluczowymi w nabywaniu kompetencji praktycznych istotnych dla kwalifikacji zawodowych. Nie ma zastrzeżeń dotyczących wymiaru godzin dydaktycznych realizowanych na studiach niestacjonarnych w porównaniu z trybem kształcenia stacjonarnego. Spełnione zostały w tym przypadku wymagania stosownych unormowań prawnych w tym zakresie. Zastrzeżeń nie budzą zasady przypisania punktów ECTS poszczególnym przedmiotom/modułom kształcenia, jak i semestralny rozkład punktów. 33% pkt. ECTS to tzw. punkty wybieralne. Uznać należy, iż w procesie przypisywania i rozliczania pkt. ECTS spełnione zostały zasady określone w stosownych unormowaniach prawnych w tym zakresie. Organizacja kształcenia na studiach niestacjonarnych nie budzi zastrzeżeń. Zajęcia na studiach niestacjonarnych, zarówno studia pierwszego, jak i drugiego stopnia realizowane są w trzygodzinnych blokach tematycznych. Zjazdy organizowane są zgodnie z ustaloną ramową organizacją roku. Prowadzone są w formie weekendowej w soboty i niedziele w godzinach od 9,00 do 20.00. Część zajęć wykładowych prowadzona jest w formie e-learningu zgodnie z Zarządzeniem Rektora GWSH w Gdańsku 5/2013 z dnia 28.02.2013 r. Jednostka dokłada starań celem indywidualizacji procesu kształcenia. Zgodnie z §13 regulaminu studiów GWSH student może (po spełnieniu określonych warunków) skorzystać z indywidualnego planu studiów i programu kształcenia. IPSiPK jest propozycją dla szczególnie uzdolnionych studentów. O zastosowaniu indywidualnego planu studiów i programu kształcenia decyduje dziekan. Warunkiem koniecznym jest uzyskanie przez studenta w toku dotychczasowych studiów średniej ocen wynoszącej co najmniej 4,5. W ramach indywidualnego planu studiów i programu kształcenia student ma zapewnioną opiekę dydaktyczno-naukową oraz indywidualny dobór treści i form kształcenia. Ustalenie IPSiPK może polegać na rozszerzeniu zakresu wiedzy w ramach studiowanego kierunku lub specjalności, łączeniu dwu lub więcej specjalności w obrębie jednego lub więcej kierunków, a także na udziale studenta w pracach badawczych; studiowanie według indywidualnych planów studiów i programów kształcenia może prowadzić do skrócenia okresu studiów.

Inną możliwością indywidualizacji procesu kształcenia jest studiowanie w trybie indywidualnej organizacji studiów w szczególności w stosunku do studentów, którzy: samotnie wychowują dzieci; pełniących opiekę nad osobami niepełnosprawnymi, potwierdzoną zaświadczeniem właściwych organów opieki społecznej; niepełnosprawnych lub chorych na chorobę przewlekłą, utrudniającą odbywanie studiów w normalnym trybie; odbywających część studiów w uczelniach krajowych i zagranicznych; będących parlamentarzystami lub radnymi organów samorządowych; będących członkami sportowej kadry narodowej; studiujących na dwóch lub więcej kierunkach studiów, specjalnościach; studiujących wybrane przedmioty na innych kierunkach studiów lub specjalnościach; uczestniczących w pracach badawczych. Zgodnie z §54 Regulaminu Studiów w GWSH w Gdańsku, w przypadku studiowania według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia, a także w innych uzasadnionych przypadkach, dziekan może w stosunku do studenta, który uzyskał zaliczenia ze wszystkich przedmiotów i praktyk oraz zdał wszystkie egzaminy przewidziane planem studiów, wyrazić zgodę na przystąpienie do egzaminu dyplomowego przed upływem planowanego terminu ukończenia studiów.

Wśród innych form indywidualizacji wymienić można: czasowe zmniejszenie wymagań dydaktycznych (wobec np. studenta z niepełnosprawnością); za zgodą prowadzącego istnieje możliwość korzystania ze środków dydaktycznych ułatwiających realizację zajęć, takich jak: komputer, dyktafon, przygotowanych materiałów w powiększonej czcionce oraz innych środków ułatwiających studiowanie. Zgodnie z §2 Regulaminu Organizowania Praktyk w Gdańskiej Wyższej Szkole Humanistycznej w Gdańsku, w tym warunków zwalniania studenta z obowiązku ich

odbywania, wprowadzonego uchwałą Senatu GWSH w Gdańsku nr1/2012 z dnia 28 września 2012 został wprowadzony zapis, iż przy organizacji praktyki uwzględnia się potrzeby studentów niepełnosprawnych. Studenci kierunku pedagogika mają również możliwość wyjazdu w ramach programu Erasmus+. Wyjazd może trwać od 3 miesięcy do całego roku akademickiego. Najczęściej organizowane są wyjazdy jednosemestralne. GWSH w Gdańsku gwarantuje pełną uznawalność wszystkich zaliczeń uzyskanych przez studenta w ramach wymiany w programie Erasmus.

2. Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

W przypadku większości specjalności realizowanych na kierunku *pedagogika* studia I i II stopnia w GWSH (tryb stacjonarny i niestacjonarny) nie ma zastrzeżeń dotyczących spójności zakładanych efektów treści programowych, form i metod zajęć. Zastrzeżenia w tym kontekście budzą dwie wskazane już specjalności. W ramach specjalności *Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna z logopedią*, założone efekty kształcenia - kompetencje w zakresie diagnozy i terapii logopedycznej student zdobywa, zgodnie z planem studiów (zał. nr 4 do raportu samooceny), poprzez realizację 180 godzin (130 godzin na studiach niestacjonarnych) zajęć o charakterze logopedycznym w bezpośrednim kontakcie z wykładowcą, w tym przedmiotów: wprowadzenie do logopedii (studia stacjonarne [ss] - 15/15, studia niestacjonarne [sn] - 10/10, w/ćw), kształtowanie się i rozwój mowy dziecka w normie i patologii (ss - 15/15, sn - 0/15, w/ćw), wczesna interwencja logopedyczna (ss - 15/15, sn - 10/10, w/ćw), metodyka pracy z dzieckiem jękaącym się (ss - 15 ćw, sn - 15 ćw), logorytmika (ss - 15 ćw, sn - 15 ćw), profilaktyka logopedyczna (15/15, 10/15, w/ćw), metodyka zajęć logopedycznych (ss - 15/15, sn - 10/15, w/ćw).

Program specjalności nie obejmuje całego szeregu treści odnoszących się do zaburzeń, które występują w obrębie zaburzeń mowy i komunikacji, a które powinny stanowić niezbędny, samodzielny element (przedmiot kształcenia), w kontekście oczekiwania osiągnięcia zakładanych celów czyli uzyskania przez studenta kompetencji do prowadzenia diagnozy i terapii logopedycznej. Wymienić wśród nich można takie zaburzenia mowy jak np.: dyslalia, dyzartria, oligofazja. W ramach przedmiotu: *wprowadzenie do logopedii* student zapoznaje się z jedynie z definicjami ww. pojęć, niemniej czas zaplanowany na realizację treści kształcenia w ramach przedmiotu nie daje podstaw oczekiwania, iż w efekcie ukończonego kursu student nabędzie wiedzę i umiejętności dotyczące charakterystyki zaburzenia, jego etiologii czy metod terapii. Z programu specjalności nie wynika również, że absolwent nabędzie wiedzę konieczną do prowadzenia diagnozy i terapii logopedycznej odnoszącą się m.in. do podstawowych informacji z zakresu: fonetyki, fonologii, audiologii, foniatrii, niezbędnych dla prowadzenia właściwej i bezpiecznej terapii zaburzeń mowy.

Warto dodać, iż w suplementach (na podstawie suplementu nr 17900) w wykazie zrealizowanych przedmiotów w obrębie modułu logopedia nie ma przedmiotu: *profilaktyka logopedyczna*, wskazanego do realizacji w planach studiów. W odniesieniu do specjalności *Pedagogika rewalidacyjna z wczesnym wspomaganie rozwoju* zaplanowano do realizacji w ramach modułu specjalnościowego przedmioty odnoszące się do wybranych kategorii niepełnosprawności np.: *metodyka pracy rewalidacyjnej z osobami niepełnosprawnymi ruchowo i przewlekle chorymi*, *metodyka pracy z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie*, *metodyka pracy z dzieckiem z dysfunkcją rozwojową*, czy specjalistycznych zagadnień dotyczących problematyki niepełnosprawności np.: *podstawy rewalidacji i rehabilitacji*.

W programie studiów nie ma jednak przedmiotów, które powinny stanowić podstawę teoretyczną i wyposażać studenta w wiedzę podstawową z zakresu problematyki niepełnosprawności, potrzebną do realizacji treści dotyczących „metodyki” pracy z

poszczególnymi grupami osób z niepełnosprawnością (przedmioty wskazane wyżej), jak choćby: pedagogiki specjalnej, psychologii klinicznej, dydaktyki specjalnej. W programie studiów tak nazwanej specjalności zabrakło również jakichkolwiek treści koncentrujących się na zaburzeniach sensorycznych (wzroku, słuchu), które w kontekście drugiego człony nazwy specjalności – wczesne wspomaganie rozwoju są szczególnie istotne. Ponadto zastrzeżenia budzą treści niektórych przedmiotów specjalnościowych, np.: *Zaburzenia i trudności rozwojowe dziecka*, które odnoszą się nie tyle do tytułowych zaburzeń i trudności rozwojowych, co procesu i narzędzi diagnozy pedagogicznej. Cele kształcenia w ramach przedmiotu opisano jako: „studenci zapoznają się z rolą pedagoga we wczesnej interwencji, formami współpracy rodzic-pedagog, oraz profilaktyką powstawania trudności rozwojowych. Poznają pojęcie diagnozy psychologicznej, podejścia do diagnozy, znaczenie orientacji teoretycznej w procesie diagnostycznym oraz kompetencje potrzebne diagnoście. Zaprezentowane zostaną metody wykorzystywane w procesie diagnostycznym dziecka” (z treści sylabusu przedmiotu). Nie wynika z nich, iż student w efekcie ich realizacji będzie posiadał wiedzę dotyczącą charakterystyki głównych zaburzeń i trudności rozwojowych. W przypadku innego przedmiotu: *metodyka pracy z dzieckiem z dysfunkcją rozwojową* wskazano, iż: „celem wykładów jest wyposażenie studenta w wiedzę na temat specyfiki procesu nawiązywania i realizacji współpracy z rodziną dziecka z dysfunkcjami rozwojowymi, uwzględniającego specjalne potrzeby dziecka i jego rodziny. Głównym celem ćwiczeń jest praktyczne przygotowanie studentów do tej pracy obejmujące planowanie i organizowanie procesu pedagogizacji rodziców z wykorzystaniem znanych metod i zasad”. Założone cele nie korespondują z nazwą przedmiotu, który, jak wynika z tytułu powinien wyposażać studenta w umiejętności metodyczne do pracy z dzieckiem. Wskazane cele w żadnym stopniu do tego się nie odnoszą. Wszystkie treści kształcenia koncentrują się na rodzinie i potencjalnie jej pracy z dzieckiem.

Uznać należy z pełnym przekonaniem, że cele i treści przedmiotowe nie korespondują z nazwą przedmiotu i mogą być mylące dla potencjalnego pracodawcy w odniesieniu do oczekiwanych kompetencji absolwenta. Podobne zastrzeżenia sformułować można w kontekście pozostałych przedmiotów o charakterze „metodycznym”, zachodzą poważne obawy dotyczące rzeczywistych umiejętności pracy z dzieckiem z określonym rodzajem niepełnosprawności absolwentów. Program, formy, cele i efekty kształcenia w ramach praktyk pedagogicznych i nauczycielskich większości specjalności realizowanych na kierunku *pedagogika* studia I i II stopnia, są spójne i umożliwiają osiągnięcie zakładanej struktury kwalifikacji.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ częściowo

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) W przypadku zdecydowanej większości specjalności realizowanych na studiach I i II stopnia na kierunku *pedagogika* w GWSH program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Nie można sformułować analogicznego wniosku wobec specjalności *Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna z logopedią* (I stopień studiów) i *Pedagogika rewalidacyjna z wczesnym wspomaganie rozwoju* (II stopień studiów). W obu przypadkach program kształcenia w ramach przedmiotów specjalnościowych wykracza poza przyjęte wzorcowe efekty kształcenia na kierunku *pedagogika*. Specjalności charakterystyczne są dla kierunku *pedagogika* specjalna, do prowadzenia którego Jednostka nie ma uprawnień. Założone cele kształcenia i planowana struktura kwalifikacji w odniesieniu do programu kształcenia nie jest możliwa do osiągnięcia. Kwalifikacje zawodowe i umiejętności mogą być przez pracodawców kwestionowane. Jednostka powinna bez wątplenia zrezygnować z realizacji kształcenia w ramach wskazanych specjalności.

Zastrzeżeń, w sensie formalnym (liczby godzin praktyk, rozkładu praktyk w cyklu kształcenia, wymagań stawianych przez odpowiednie rozporządzenia MEN i MNiSW), w przypadku większości specjalności realizowanych w ramach kierunku *pedagogika* studia I i II

stopnia, nie budzą zastrzeżeń. Pojawiają się one w kontekście wskazanych wyżej specjalności, w odniesieniu do zgodności celów kształcenia z założonym programem praktyk, zwłaszcza specjalności Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna z logopedią. Opisane cele dotyczące uzyskania kompetencji z zakresu logopedii w postaci możliwości prowadzenia (po ukończeniu studiów) diagnozy i terapii logopedycznej, nie znajdują wystarczającego potwierdzenia w zaplanowanych do realizacji zadaniach w ramach praktyki pedagogicznej (i nauczycielskiej).

Nie ma zastrzeżeń dotyczących poprawności doboru form zajęć oraz stosowanych metod dydaktycznych. Formy aktywne w każdej specjalności stanowią ponad 50% zajęć proponowanych w programie. Czas realizacji kształcenia i godzinowy wymiar zajęć w przypadku większości specjalności realizowanych w ramach kierunku pedagogika w GWSH tak na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych I i II stopnia nie budzą zastrzeżeń, z wykluczeniem dwóch wspomnianych wyżej specjalności.

Poprawnie przebiega kształcenie, w kontekście powyższych kryteriów w ramach zajęć realizowanych w trybie on-line. Zastrzeżeń nie budzą kwestie: przypisania przedmiotom/modułom kształcenia punktów ECTS; indywidualizacji procesu kształcenia (włączając w to studentów z niepełnosprawnością); wymogu możliwości wyboru przez studentów nie mniej niż 30% zajęć z uwzględnieniem punktacji ECTS; zasad dokumentowania i modyfikowania procesu kształcenia w kontekście analizy wskaźników odsiewu.

2) Uznać można, że zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne, w przypadku większości specjalności realizowanych w ramach kierunku pedagogika, tworzą spójną całość.

Nie odnosi się to dwóch wspomnianych wyżej specjalności. Szczególnie w odniesieniu do efektów kształcenia i treści programowych (przedmiotów/modułów kształcenia). Treści programowe niektórych przedmiotów kształcenia nie są spójne z ich nazwą. W programach obu specjalności brakuje wielu przedmiotów/modułów, a tym samym treści, które powinny stanowić podstawę teoretyczną, dla założonych do kształtowania kompetencji diagnostycznych, terapeutycznych (w specjalności *Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna z logopedią*) czy metodycznych do pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością (w ramach specjalności *Pedagogika rewalidacyjna z wczesnym wspomaganie rozwoju*).

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów.

1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu.

Na podstawie analizy danych zamieszczonych w Raporcie Samooceny oraz informacji uzyskanych w czasie wizytacji, ustalono, że w roku akademickim 2014/2015 zajęcia na kierunku studiów *pedagogika* prowadzi 5 profesorów tytularnych, 1 doktor habilitowany, 7 doktorów oraz 4 magistrów, czyli w sumie 17 osób. W tej liczbie 12 osób jest zatrudnionych w Uczelni w ramach umowy o pracę, a 5 nauczycieli prowadzi zajęcia w ramach umów cywilno-prawnych. Większość nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku reprezentują obszar i dziedzinę nauk społecznych, w tym dyscyplinę naukową: pedagogika. Pozostali nauczyciele akademicy reprezentują następujące dyscypliny naukowe: socjologia, psychologia, nauki o poznaniu i komunikacji społecznej,

nauki o bezpieczeństwie. Oraz z obszaru nauk humanistycznych w dyscyplinach: filozofia, historia i nauki o rodzinie.

Prawie wszyscy nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na wizytowanym kierunku posiadają długoletnie doświadczenie dydaktyczne, a struktura ich kwalifikacji nie budzi zastrzeżeń ze względu na reprezentowane dyscypliny naukowe, do których odnoszą się cele i efekty kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Oprócz nauczycieli zatrudnionych w ramach umowy o pracę, władze uczelni pozyskują pracowników o kwalifikacjach i dorobku praktycznym w zakresie realizowanych specjalności, osoby te dzielą się ze studentami wieloletnim doświadczeniem zdobytym podczas pracy zawodowej. Takie rozwiązanie gwarantuje w pełni realizację założonych efektów kształcenia zarówno kierunkowych, jak i specjalnościowych.

Podsumowując, zarówno liczba, jak i struktura kwalifikacji pracowników naukowo-dydaktycznych prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku umożliwiają, pod względem merytorycznym, osiągnięcie założonych celów i efektów realizacji przyjętego programu studiów.

2) Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów.

Minimum kadrowe na kierunku *pedagogika* prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych GWSH można ocenić jako stabilne. Analiza dorobku naukowego i kwalifikacji dydaktycznych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne na wizytowanym kierunku pozwala na stwierdzenie, że są one adekwatne do realizowanego programu i założonych efektów kształcenia. Obsada zajęć dydaktycznych z poszczególnych przedmiotów nie budzi zastrzeżeń. Przedstawiona kadra, nauczyciele akademicki (dokumenty potwierdzające ich dorobek naukowy) prezentują zgodność reprezentowanymi przez nich obszarów wiedzy, dziedzin nauki oraz dyscyplin naukowych z szczegółowymi efektami kształcenia dla poszczególnych przedmiotów/modułów. Ze względu na ogólnoakademickim profil studiów zastrzeżenia budzi niewielka aktywność naukowa części kadry reprezentującej dyscyplinę *pedagogika*, rekompensowana jednak przez znaczne doświadczenie dydaktyczne osób z tej grupy kadry. Z analizy danych dotyczących składu minimum kadrowego na wizytowanym kierunku z okresu ostatnich 4 lat, tj. 2011/2012 – 2014/2015 wynika wniosek o stabilności minimum kadrowego. Liczba nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe na ocenianym kierunku studiów wynosi 12 osób. Natomiast liczba studentów ocenianego kierunku wynosi 769 osób. Relacja pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów wynosi 1/64.

Na wizytowanym kierunku studiów zatrudniona jest wysoko wykwalifikowana kadra naukowo-dydaktyczna, której dorobek naukowy, doświadczenie praktyczne i posiadane kwalifikacje oraz kompetencje w pełnym zakresie zaspokajają potrzeby kształcenia na kierunku *pedagogika*. Wykładowcy, którzy wyrazili chęć prowadzenia części swoich zajęć o charakterze teoretycznych w formie kształcenia na odległość uczestniczyli w indywidualnych szkoleniach

prowadzonych przez administratora platformy e-learningowej. Zajęcia prowadzone w tej formie nie są częste. Cieszą się one dobrą opinią studentów.

Załącznik nr 6 Informacje o hospitowanych zajęciach i ich ocena

Zespół oceniający wizytował zajęcia w dniu wizytacji, zapoznając się ze sposobem ich prowadzenia, poziomem i wymaganiami, oceniając równocześnie bazę dydaktyczną i warunki prowadzenia zajęć na kierunku. Szczegółowe informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych oraz ich oceny zostały zawarte w **Załączniku nr 6**. Zajęcia wybierano losowo z planu zajęć dydaktycznych obowiązującego w dniu wizytacji. Wszystkie zajęcia odbywały się zgodnie z planem i rozpoczęły punktualnie. Zajęcia prowadzone były przez osoby wykazane w rozkładach, w salach wykładowych dobrze dostosowanych do prowadzonych zajęć. Widoczny był wysoki poziom kompetencji osób prowadzących zajęcia, ich dobre przygotowanie do zajęć, a także umiejętności pedagogiczne.

3) Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

Na podstawie przedstawionych dokumentów przez wizytowaną Uczelnię i przeprowadzonych rozmów z kadrą wizytowanego kierunku, Zespół Oceniający stwierdził, że Władze Uczelni prowadzą politykę wspierającą rozwój naukowy oraz rozwój kwalifikacji kadry dydaktycznej.

Polityka kadrowa na Wydziale Nauk Społecznych nastawiona jest na optymalizację poziomu i struktury zatrudnienia z punktu widzenia efektywności działalności naukowo-dydaktycznej oraz rozwój naukowy kadry poprzez system ocen i motywacji. System ocen pracowników zawiera parametryczną ocenę każdego pracownika w trzech obszarach (naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym) i składa się z:

- okresowej, regulaminowej oceny pracowników dokonywanej przez Wydziałową Komisję Oceniającą,
- oceny zajęć dydaktycznych dokonywane przez studentów,
- oceny zajęć poprzez ich hospitacje dokonywane przez doświadczonych nauczycieli akademickich i samoocenę pracownika

System motywacyjny zawiera:

- miesięczne premie uznaniowe przyznawane przez Kanclerza na wniosek Dziekana Wydziału
- nagrody za uzyskanie wyższego stopnia naukowego,
- udzielanie urlopów naukowych.

Dobór kadry uwarunkowany jest potrzebami wynikającymi z realizowanych w ramach kształcenia specjalności. Istotnym elementem w procesie doboru kadr jest również kwestia dbałości o właściwe przygotowanie studentów wydziału w obszarze wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, dzięki któremu po ukończeniu cyklu kształcenia staną się aktywnymi uczestnikami rynku pracy.

Na Wydziale Nauk Społecznych poprzez wspieranie działalności badawczej, uczestnictwo w konferencjach i sympozjach naukowych, a także możliwość publikacji w wydawnictwie uczelnianym oraz korzystania z wyjazdów zagranicznych, stworzono warunki, dzięki którym

możliwy jest ciągły rozwój zawodowy pracowników naukowo-dydaktycznych. Pracownicy podejmują działania w zakresie rozwoju naukowego, gdyż mają świadomość, że znajduje to swoje odzwierciedlenie również w jakości kształcenia i służy rozwojowi kierunku.

Spotkanie z kadrą prowadzącą zajęcia na wizytowanym kierunku

W spotkaniu uczestniczyło 12 nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku studiów. Po krótkim wprowadzeniu przewodniczący Zespołu Oceniającego skierował do uczestników spotkania pytania dotyczące: opinii na temat procesu kształcenia na kierunku, wpływu kadry na koncepcję kształcenia i weryfikację procesu kształcenia, opinii na temat kandydatów na studia i absolwentów, współpracy z interesariuszami zewnętrznymi i wspierania rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej przez władze Uczelni. W dyskusji wzięło udział kilka osób. Wszyscy podkreślali dobrą atmosferę pracy panującą na wizytowanym Wydziale i wsparcie kierownictwa Uczelni w rozwoju naukowym. Dla 50% nauczycieli akademickich obecnych na spotkaniu wizytowana Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy. Warunki pracy w Uczelni, przede wszystkim materialne, oceniono jako bardzo dobre. Spotkanie trwało 90 minut.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego³ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwi osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji na kierunku pedagogika.

2) Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia;

3) Wizytowana Uczelnia prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych.

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych.

Wizytowany kierunek studiów jest prowadzony w siedzibie Uczelni – Gdańsk, ul. Biskupia 24B. Uczelnia korzysta z budynku na podstawie Umowy dzierżawy z dnia 27 listopada 2000 roku. Umowa dzierżawy zawarta została na czas oznaczony, tj. od dnia 27.11.2000 roku do dnia 31.12.2019 roku. Strony przewidziały możliwość jej przedłużenia.

Uczelnia dysponuje powierzchnią sal wykładowych o łącznej wielkości 1850 m². W tym dla kierunku studiów *pedagogika* jest przeznaczonych 4 sale wykładowych po 140 miejsc, 5 sale po 120 miejsc, 2 sale po 100 miejsc, 4 sale ćwiczeniowe po 40 miejsc. Wszystkie sale są wyposażone w pomoce audiowizualne (kamera – wizualizer, magnetowid i DVD, telewizor,

rzutniki multimedialne). Ponadto studenci kierunku *pedagogika* mogą korzystać z sali konferencyjnej liczącej miejsc 40-50 i sali obron prac dyplomowych. Na Wydziale jest stanowisko obsługi kserograficznej i oprawiania prac dyplomowych. Ponadto Uczelnia dysponuje parkingiem na 150 samochodów.

Dostęp do komputerów i internetu

Na wizytowanym Wydziale studenci mają dostęp do ogólnodostępnego Internetu – 12 stanowisk, jak również do ogólnodostępnej przeglądarki zasobów bibliotecznych – 5 stanowisk oraz do dwóch sal komputerowych po 20 stanowisk komputerowych. Studenci mogą korzystać z ogólnych pracowni komputerowych także poza zajęciami programowymi.

Zasoby biblioteczne własne i udostępnione przez inne biblioteki, a także jej dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W Bibliotece Uczelnianej zgromadzona jest literatura niezbędna do realizacji programu nauczania na kierunku *pedagogika*. Biblioteka działa w ramach Systemu Biblioteczno-Informacyjnego. Świadczy swoje usługi w dwóch podstawowych zakresach: gromadzenia i udostępniania zbiorów oraz udostępniania informacji. Ze zbiorów Biblioteki wyodrębniony jest księgozbiór Czytelni, który zawiera przede wszystkim wydawnictwa typu informacyjnego: encyklopedie, słowniki, a także pozycje szczególnie poszukiwane, zwłaszcza niektóre podręczniki akademickie. Przy gromadzeniu literatury uwzględniane są potrzeby kadry naukowej, dydaktycznej i nauczycieli praktyków prowadzących zajęcia oraz studentów/słuchaczy. Księgozbiór Biblioteki liczył 33.141 woluminów oraz 252 woluminy roczników czasopism. Z liczby tej 15.253 to książki z zakresu dziedzin objętych programem nauczania *pedagogiki*. Uczelnia zabezpiecza dodatkowo studentom *pedagogiki* dostęp do potrzebnej literatury, kontynuując podpisaną w 1999 roku umowę z Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką im. Gdańskiej Macierzy Szkolnej. Umożliwia ona również studentom oddalonym od ośrodka akademickiego korzystanie z bibliotek filialnych PBW. Studenci *pedagogiki* mają dostęp do zbiorów Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz e-Publikacji Nauki Polskiej. Biblioteka umożliwia czytelnikom również korzystanie z katalogów innych bibliotek dostępnych w Internecie, w tym Biblioteki Narodowej, a także korzystanie z międzynarodowych czasopism i baz bibliograficznych: Springer, Web of Knowledge i Elsevier.

W budynku GWSH w Gdańsku zamontowano windę służącą przede wszystkim osobom niepełnosprawnym, w szczególności osobom na wózkach inwalidzkich. W całym budynku zostały usunięte bariery architektoniczne uniemożliwiające dostęp osobom niepełnosprawnym (usunięto m.in. progi w drzwiach). Takie rozwiązania przyczynią się do zwiększenia dostępności do studiów wyższych osobom niepełnosprawnym.

Studenci ocenianego kierunku wyrazili zadowolenie z bazy dydaktycznej Wydziału. Podkreślili, że jest ona w pełni dostosowana do ich potrzeb. Sale są odpowiednie do liczebności grup oraz zawsze odpowiadają charakterowi zajęć jakie są w nich prowadzone. Liczba i jakość sal ćwiczeniowych jest w ich odczuciu odpowiednia i umożliwia im rozwój umiejętności i zainteresowań także tych wykraczających poza program studiów. Studenci mają do dyspozycji nowoczesną bibliotekę, której księgozbiór ocenili pozytywnie. Znajdują w nim niezbędne pozycje z literatury zalecanej i wymaganej przez prowadzących.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego³ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniającą potrzeby osób niepełnosprawnych. Wniosek taki wynika zarówno z dokonanej przez Zespół oceniający wizytacji pomieszczeń wykorzystywanych na cele dydaktyczne Uczelni i Wydziału, jak też z analizy odpowiednich danych zawartych w Raporcie samooceny.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Badania naukowe prowadzone na Wydziale Nauk Społecznych odpowiadają wizytowanej dyscyplinie oraz kierunkowi studiów. Analiza zgromadzonej dokumentacji pozwala na sformułowanie wniosku, że prowadzone badania naukowe w istotny sposób przyczyniają się do poszerzania oferty edukacyjnej. Prowadzone badania naukowe mają także istotny wpływ na programy poszczególnych przedmiotów w ramach prowadzonego kierunku studiów. Efekty prowadzonych badań oraz kompetencje kadry prowadzącej badania są wykorzystywane w bieżącej dydaktyce a także w działalności kół naukowych. Koszt badań zrealizowanych na Wydziale określono na łączną kwotę 400.000 zł, z tego udział GWSH wynosi 198.900, pozostałe środki są dzielone z partnerami biorącymi udział w prowadzonych badaniach, a także pochodzą ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 8.1 *Wspieranie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej osi priorytetowej 8 Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007 – 2013 (POIG 8.1)*.

Na podstawie Raportu samooceny i dokumentów udostępnionych przez Uczelnię w czasie wizytacji, należy stwierdzić, iż przez pracowników naukowo-dydaktycznych podejmowane są między innymi problemy naukowe obejmujące takie zagadnienia pedagogiczne, jak: struktura, dynamika i wielowymiarowość procesu wychowania; edukacja w społeczeństwie obywatelskim; przemiany warunków socjalizacyjno-edukacyjnych współczesnej wsi polskiej; animacja społeczno-kulturalna jako nowa koncepcja upowszechniania kultury w środowisku lokalnym; zjawiska patologii społecznej i zachowań dewiacyjnych młodzieży; współczesne tendencje w zakresie reformy systemu opieki na dzieckiem; sieroctwo społeczne i drogi jego kompensacji; przeobrażenia rodziny współczesnej i ich wpływ na wychowanie; zawód i osobowość współczesnego nauczyciela-wychowawcy. Do badań włączani są też studenci *pedagogiki*.

W obrębie powyższej tematyki tworzone są zespoły problemowe, które opracowują koncepcję i organizację badań naukowych. Pracownicy realizują zróżnicowane projekty badawcze wiążące się z ich indywidualnymi zainteresowaniami. Wyniki badań znajdują odbicie w wielu publikacjach o zasięgu ogólnopolskim – prace zwarte, studia, rozprawy, artykuły.

Badania naukowe pracowników Jednostki są w znacznym stopniu prowadzone w ramach współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi, m.in. Francji, Niemiec, Szwecji. Zwłaszcza badania dotyczące problematyki zawodu i osobowości animatorów kultury, a także psychospołecznych uwarunkowań przestępczości nieletnich są kontynuowane w ramach nawiązanych wcześniej kontaktów z takimi ośrodkami naukowymi Francji, jak: Instytut

National de Recherche et de Documentation Pedagogiques a Paris; Ecole des Hautes Etudes en Science Sociales a Paris; Universite de Caen. Owocem tej współpracy są publikacje zwarte i artykuły. Nawiązana została też współpraca ze Szwecją (Linkoping) i Niemcami (Magdeburg, Hildesheim).

Ponadto na Wydziale Nauk Społecznych w ramach kierunku *pedagogika* prowadzone są przez pracowników Katedry Dydaktyki następujące badania:

1. „*Wspomaganie klasycznej terapii logopedycznej dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi*”. Projekt „*Stworzenie internetowego serwisu E-Logo-Edukacja, opartego o innowacyjne e-usługi: e-logopedia i e-statystyka*”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 8.1 *Wspieranie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej osi priorytetowej 8 Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007 – 2013 (POIG 8.1). Nr umowy UDA-POIG.08.01.00-22-171/09-00.*

2. „*Inkluzja społeczna dzieci i młodzieży z grup ryzyka*”. W badaniach uczestniczą partnerzy z następujących ośrodków akademickich: Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna w Gdańsku, Bałtycki Federalny Uniwersytet im. I. Kanta w Kaliningradzie, Rosyjska Akademia Edukacji oraz Akademia Humanistyczno-Pedagogiczna w Chmielnickim (Ukraina).

3. „*Lean Education*”. Celem projektu jest podniesienie kompetencji przedsiębiorczych i orientacji zawodowej u młodzieży gimnazjalnej. Pierwszym zadaniem jest identyfikacja zajęć szkolnych, w ramach których można wdrożyć działania Lean Thinking i Gamification z dziećmi i rodzicami. Ustalenie wstępnej listy zajęć szkolnych, które mogą podlegać rozwojowi w kierunku Lean Thinking i Gamification. Sposobem realizacji zadania jest udział w 10 godzinach zajęć wychowawczych, analiza obecnego programu wychowawczego, identyfikacja oraz analiza ograniczeń (warunków i barier) zastosowania dostępnych narzędzi Lean Thinking i gamifikacji niekomputerowej. Następnie wybór przedmiotów i zajęć wychowawczych wg wypracowanych kryteriów, metoda badań dokumentów, metoda analizy, metoda burzy mózgów. Elementem podstawowym badania jest analiza programu nauczania i form prowadzenia zajęć wychowawczych w badanej szkole (współpraca z nauczycielami – wychowawcami oraz psychologiem i pedagogiem szkolnym) metoda badań dokumentów, obserwacji i wywiadów oraz ich analizy w wybranej do badań szkole (Gimnazjum nr 16 w Gdańsku, ul. Burzyńskiego 10). Następnym zadaniem jest opracowanie teoretycznego programu wychowawczego, pozwalającego rozwijać oczekiwane przez pracodawców kluczowe kompetencje transferowalne, w oparciu o koncepcję Lean Thinking z wykorzystaniem wybranych narzędzi, dostosowanego do dostępnych form zajęć wychowawczych, ograniczeń finansowo -organizacyjno-prawnych szkoły. Zadanie trzecie realizowanego badania ma polegać na praktycznej weryfikacji proponowanych narzędzi programu wychowawczego poprzez realizację zajęć z nauczycielami i wybranymi zespołami. Zadanie czwarte zakłada weryfikację celów postawionych przed programem wychowawczym w oparciu o przyjęte miary oceny skuteczności programu oraz opracowanie programu wychowawczego i jego narzędzi na potrzeby pilotażu, opracowanie dokumentacji programu wychowawczego: opis programu, wytyczne jego realizacji, scenariusze zadań, w tym także ocena możliwości samodzielnego prowadzenia zajęć przez nauczycieli w ramach programu wychowawczego. czynny udział w tym projekcie biorą studenci w ramach seminariów dyplomowych.

4. „*Potencjał intelektualny społeczeństwa a protestantyzm: wymiar europejski*”. Celem programu badawczego jest wielowymiarowa, interdyscyplinarna analiza i prezentacja treści oraz działalności rozmaitych nurtów protestantyzmu w historycznych i współczesnych społeczeństwach Europy.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Badania prowadzone na kierunku *pedagogika* w GWSH mają na celu rozwój kadry, podniesienie wiedzy, umiejętności i kompetencji u studentów biorących udział w badaniach, a także służą rozwojowi współpracy międzynarodowej (wymiana kadry w ramach badań), a także mogą wpływać na zmianę metod kształcenia zarówno w uczelni, jak i współpracujących z uczelnią szkołach (podstawowych i gimnazjach).

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię.

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów;

Warunki i tryb rekrutacji określone są w Uchwale Senatu Gdańskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej w Gdańsku nr 1/2013 z dnia 16.07.2013 r. Wstęp na studia pierwszego i drugiego stopnia jest wolny. Warunkiem przyjęcia w poczet studentów jest złożenie kompletu wymaganych dokumentów, m.in.: kserokopii świadectwa dojrzałości oraz oryginału do poświadczenia, kserokopii dowodu osobistego oraz kserokopii dyplomu ukończenia studiów wyższych wraz z suplementem lub kserokopii indeksu – w przypadku studiów drugiego stopnia. Zdaniem studentów zasady są przejrzyste oraz a limity przyjęć są odpowiednie do potencjału dydaktycznego Jednostki.

- 2) system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen;

W opinii studentów obecnych na spotkaniu z członkiem Zespołu Oceniającego system oceniania jest sprawiedliwy. Studenci mają możliwość poprawy zaliczeń i egzaminów. W przypadku niezyskania zaliczenia zajęć obowiązkowych Regulamin studiów przewiduje możliwość złożenia odwołania do dziekana. Student ma prawo złożyć umotywowany wniosek o przeprowadzenie zaliczenia komisyjnego. Dziekan może zarządzić zaliczenie komisyjne, które powinno odbyć się nie później niż w terminie siedmiu dni od daty złożenia wniosku. Na wniosek studenta w zaliczeniu komisyjnym uczestniczy obserwator wskazany przez studenta. Regulamin studiów przewiduje możliwość dwukrotnego złożenia egzaminu poprawkowego. Dodatkowo istnieje również możliwość przeprowadzenia egzaminu komisyjnego. Zgodnie z §37 ust. 4 Regulaminu w przypadku niezłożenia egzaminu komisyjnego stosuje się zasady określone w §39 ust. 1 z wykluczeniem możliwości wpisu warunkowego. Zapis ten jest niejasny ponieważ odwołuje się do §39 ust. 1, w którym jest napisane, że Dziekan skreśla studenta z listy studentów, w przypadku: niepodjęcia studiów, rezygnacji ze studiów,

niezłożenia w terminie pracy dyplomowej lub egzaminu dyplomowego, ukarania karą dyscyplinarną wydalenia z Uczelni.

Zgodnie z §31 ust. 2 Regulaminu studiów prowadzący na początku semestru zobowiązany jest podać warunki uzyskania zaliczenia zajęć. W przypadku przedmiotów kończących się egzaminem, egzaminator podaje zakres i formę egzaminu. Studenci poinformowali, iż formy zaliczeń, o których informują nauczyciele akademicy są konsekwentnie realizowane. Studenci mają również wgląd do swoich prac oraz dostają informacje o popełnianych przez nich błędach.

- 3) struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów;

Studenci ocenianego kierunku studiów mają możliwość realizacji części procesu kształcenia poza Jednostką w ramach programu wymiany międzynarodowej LLP Erasmus. Jednostka posiada podpisane umowy z 3 podmiotami w 3 krajach, z których mogą skorzystać studenci ocenianego kierunku. Do tej pory z możliwości zrealizowania semestru lub roku studiów w ramach tego programu skorzystało 3 studentów ocenianego kierunku. W tym samym czasie Jednostka nie przyjęła studentów z uczelni partnerskich. Studenci na spotkaniu poinformowali, iż otrzymują wszelkie informacje na temat mobilności międzynarodowej. Większość osób nie jest jednak zainteresowana sprawami mobilności ze względów osobistych i zawodowych. Uczelnia nie posiada podpisanych umów wymiany krajowej.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym pozytywnie ocenili zajęcia lektoratów języka obcego. W ich opinii zajęcia są prowadzone na odpowiednim poziomie oraz dają możliwość rozwoju kompetencji językowych.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym posiadali wiedzę nt. systemu ECTS. Informacje na ten temat uzyskali w trakcie specjalnego spotkania w sprawie przypisywania i rozliczania punktów ECTS, zorganizowanego przez Uczelnianego Koordynatora ECTS.

- 4) system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

Studenci wizytowanego kierunku wyrazili się pozytywnie o relacjach jakie panują między nimi a nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia. Nie ma problemów ze skontaktowaniem się z nimi poza zajęciami. Dyżury i konsultacje odbywają się w miejscu i czasie odpowiadającym potrzebom studentów. W przypadku problemów z danym przedmiotem studenci udają się bezpośrednio do nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia. W przypadku problemów i wątpliwości związanych z programem kształcenia i ogólnie sprawami kierunku zwracają się do Władz Jednostki. Osoby obecne na spotkaniu z Zespołem Oceniającym pozytywnie oceniły proces dyplomowania i możliwość realizacji prac dyplomowych o tematyce odpowiadającej ich zainteresowaniom naukowym.

Studenci wypowiedzieli się także pozytywnie o obsłudze administracyjnej funkcjonującej w Jednostce. Godziny otwarcia dziekanatu dostosowane są do potrzeb studentów. Posiadają oni także możliwość uzyskania wszelkich niezbędnych informacji związanych z tokiem i organizacją procesu kształcenia.

Studenci Uczelni mogą skorzystać z internetowego systemu Wirtualny Dziekanat. Znajdują się w nim informacje nt. otrzymanych ocen, dokonanych płatności oraz aktualne plany zajęć. Studenci pozytywnie ocenili system Wirtualny Dziekanat.

Sylabusy do przedmiotów znajdują się na stronie internetowej Uczelni. W sylabusach zawarte są informacje o efektach kształcenia, stosowanych metodach prowadzenia zajęć, zakładanym obciążeniu studenta z podziałem na godziny kontaktowe oraz godziny bez udziału nauczyciela akademickiego, formach i sposobie zaliczenia oraz wymaganej literaturze. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym poinformowali, iż sporadycznie z nich korzystają, ponieważ w większości przypadków niezbędne informacje otrzymują od nauczycieli akademickich w trakcie zajęć. Studenci określili te informacje jako przydatne, z zastrzeżeniem, że do tej pory sporadycznie korzystali z sylabusów. Wszelkie niezbędne informacje uzyskiwali od nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia. W opinii osób obecnych na spotkaniu z członkiem Zespołu Oceniającego zalecane materiały dydaktyczne są przydatne do realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Regulamin Ustalania Wysokości, Przyznawania i Wypłacania Świadczeń Pomocy Materialnej dla Studentów Gdańskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej w Gdańsku przewiduje wszystkie świadczenia określone w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, czyli: stypendium socjalne, stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych, stypendium Rektora dla najlepszych studentów, stypendium ministra za wybitne osiągnięcia oraz zapomogi. Z informacji uzyskanych podczas wizytacji wynika, że podział dotacji na bezzwrotną pomoc materialną dla studentów w bieżącym roku akademickim zgodnie z art. 174 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, został dokonany w porozumieniu z uczelnianym organem samorządu studenckiego. Studenci stanowią większość w składzie Komisji Stypendialnej, co spełnia wymóg zawarty w art. 177 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. W trakcie wizytacji Jednostka przedstawiła aktualny wniosek samorządu studenckiego w sprawie przekazania uprawnień w zakresie przyznawania stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych i zapomogi Komisji Stypendialnej zgodnie z art. 175 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Zgodnie z §7 ust. 1 Regulaminu Ustalania Wysokości, Przyznawania i Wypłacania Świadczeń Pomocy Materialnej dla Studentów Gdańskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej w Gdańsku stypendium rektora dla najlepszych studentów możesz otrzymywać student, który uzyskał za rok studiów wysoką średnią ocen lub posiada osiągnięcia naukowe, artystyczne lub wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym. Regulamin przewiduje możliwość ubiegania się o stypendium rektora studentom I roku zgodnie z art. 181a znowelizowanej Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym. Pozytywnie należy ocenić przejrzystość kryteriów przyznawania punktów za poszczególne osiągnięcia, które zostały określone w regulaminie. Studenci obecni na spotkaniu z przedstawicielem Zespołu Oceniającego pozytywnie ocenili system świadczeń pomocy materialnej oraz ich wysokość.

Na Uczelni funkcjonuje Biuro Karier, do którego zadań należą m.in.: dostarczanie informacji o rynku pracy oraz możliwościach podnoszenia kwalifikacji zawodowych (poradnictwo zawodowe), pozyskiwanie i udostępnianie ofert pracy, staży oraz praktyk, współpraca z instytucjami rynku pracy i pracodawcami. Biur Karier organizuje Targi Pracy i Edukacji GWSH oraz bezpłatne szkolenia i warsztaty dla studentów. Na stronie internetowej Biura Karier studenci mogą znaleźć bieżące oferty pracy, staży i praktyk. Biur Karier

prowadzi także monitorowanie losów absolwentów oraz prowadzi badanie opinii pracodawców o absolwentach Uczelni.

Przedstawiciele Samorządu Studentów pozytywnie ocenili relacje z władzami Jednostki, które, ich zdaniem, są przychylne wobec studentów. Poinformowali, iż mają zagwarantowane środki na działalność oraz pomieszczenie wyposażone w niezbędny sprzęt biurowy i komputerowy.

Studia w Gdańskiej Wyższej Szkole Humanistycznej w Gdańsku są płatne. Wątpliwości budzi Załącznik nr 7 do Regulaminu opłat za studia i opłat dodatkowych w GWSH w Gdańsku z 29 maja 2014 r. W punkcie 3. określona została „opłata za złożenie egzaminu dyplomowego (licencjackiego bądź magisterskiego) po terminie” w wysokości 500 zł. Art. 99a. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym mówi, że Uczelnia nie pobiera opłaty m.in. za egzamin dyplomowy. W związku z tym powyższa opłata jest niezgodna z Ustawą i sugerowane jest jej usunięcie. Regulamin opłat za studia i opłat dodatkowych w §1 ust. 3 stanowi, że „wysokość opłat na dany rok akademicki jest ustalana przez Kanclerza Gdańskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej i stanowi załącznik do niniejszego Regulaminu”. Klauzula ta spełnia przesłanki do uznania jej za niedozwoloną, gdyż może stanowić przyczynę podwyżki bez podania konkretnej przyczyny. Jako przykład klauzuli niedozwolonej tego rodzaju można podać wpis 642 z bazy UOKiK: „Wysokość opłat wymienionych w p. a, b, d ustala Rektor i podaje w formie zarządzenia do wiadomości, przed rozpoczęciem roku akademickiego”. W §6 ust. 1 Regulaminu widnieją zapis, że „wysokość czesnego może ulec zmianie w przypadku, gdy wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłoszony przez Prezesa GUS, liczony od momentu rozpoczęcia studiów dla danego rocznika, przekroczy 10%, a także w wyniku zmiany kosztów prowadzenia procesu dydaktycznego”. Cytowany zapis spełnia przesłanki do uznania za niedozwolony, gdyż umożliwia podwyżki o trudne do ustalenia współczynniki. Jako przykład klauzuli niedozwolonej tego rodzaju można podać wpis 643 z bazy UOKiK: „Wysokość czesnego może ulegać zmianom w zależności od inflacji i aktualnych kosztów kształcenia”. Wątpliwości, w kontekście możliwości jednostronnej zmiany rodzajów opłat lub ich wysokości, budzi również §3 ust. 5 Umowy o studiowanie w Gdańskiej Wyższej Szkole Humanistycznej z siedzibą w Gdańsku, stanowiący, że „zmiana Statutu, Regulaminu Opłat za Studia i Opłat Dodatkowych, Regulaminu Studiów, zarządzeń Rektora i Kanclerza oraz innych aktów obowiązujących w Uczelni jest wiążąca dla stron umowy i nie wymaga jej zmian”.

Studenci wyrazili ogólne zadowolenie z systemu opieki dydaktycznej, naukowej, materialnej i socjalnej. Wśród mocnych stron ocenianego kierunku studenci wskazali nauczycieli akademickich, szkolenia oferowane przez Biuro Karier oraz kontakt z Władzami Jednostki i podejście do studenta. Wśród słabszych stron studenci wskazali na 70-osobowe grupy ćwiczeniowych na przedmiotach kierunkowych dla wszystkich specjalności na I roku studiów. Studenci drugiego stopnia specjalności poradnictwo edukacyjne, doradztwo zawodowe i personalne wyrazili zapotrzebowanie na większą liczbę zajęć z osobami posiadającymi doświadczenie zawodowe z zakresu doradztwa personalnego. Zdaniem studentów tej specjalności zbyt dużo treści kształcenia z pierwszego stopnia studiów powtarza się na drugim stopniu. Dziekan Wydziału poproszona o odniesienie się do sytuacji poinformowała, iż problem dużych grup ćwiczeniowych jest jej znany i jest w trakcie ustalania warunków zatrudnienia nowych nauczycieli akademickich. Spowoduje to zmniejszenie o połowę grup ćwiczeniowych dla przedmiotów kierunkowych. Zdaniem Pani

Dziekan istnieją trudności ze znalezieniem odpowiednich nauczycieli akademickich z doświadczeniem zawodowym z zakresu doradztwa.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zasady rekrutacji są przejrzyste, a limity przyjęć według studentów odpowiadają potencjałowi dydaktycznemu Jednostki.

2) System oceny studentów jest sprawiedliwy. Formy zaliczeń, podawane przez nauczycieli akademickich w trakcie zajęć, są konsekwentnie realizowane.

3) Struktura i organizacja kształcenia na wizytowanym kierunku umożliwia studentom udział w programach wymiany międzynarodowej.

4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia. Studenci zgłosili zastrzeżenia dot. wielkości grup ćwiczeniowych na przedmiotach kierunkowych. Regulamin opłat oraz umowa o studiowanie zawierają zapisy spełniające przesłanki klauzul niedozwolonych.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów.

Struktura Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia została określona w § 6 Uchwały Senatu GWSH w Gdańsku nr 3/2012 z dnia 24.07.2012 roku w sprawie: wprowadzenia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Obejmuje on w szczególności następujące elementy:

- monitorowanie kwalifikacji nauczycieli akademickich i badanie warunków ich rozwoju;
- ocenę jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych;
- monitorowanie warunków kształcenia;
- monitorowanie i doskonalenie programów kształcenia;
- weryfikację zakładanych efektów kształcenia;
- ocenę dostępności informacji na temat kształcenia;
- ocenę mobilności studentów;
- badanie losu absolwentów Uczelni;
- ocenę aktywności naukowo-badawczej jednostki ;

- ocenę funkcjonowania Biura Karier.

Zgodnie z raportem samooceny i przedstawioną dokumentacją przyjęto, że za projektowanie i funkcjonowanie SZJK odpowiedzialna jest Uczelniana Rada ds. Jakości Kształcenia (URJK), w skład której wchodzi: Prorektor ds. Kształcenia, przewodniczący WRJK, Uczelniany Koordynator ECTS, pracownik Biura Karier, przedstawiciele studentów wskazani przez Samorząd Studencki.

Na poziomie Wydziałów funkcjonują Wydziałowe Rady ds. Jakości Kształcenia (WRJK), powoływane na wniosek Dziekana Wydziału przez Rektora. W skład WRJK wchodzi: Dziekan Wydziału, przedstawiciele nauczycieli akademickich wskazani przez właściwą Radę Wydziału, przedstawiciel studentów wskazany przez Samorząd Studencki. Nadzór nad procesem zapewnienia jakości kształcenia i weryfikowania jego efektów na poziomie uczelni sprawuje Rektor przy współpracy URJK.

Za zapewnianie jakości kształcenia na Wydziale odpowiedzialny jest Dziekan Wydziału, a na poziomie studium/pracowni Dyrektor/Kierownik (§ 12 Uchwały Senatu GWSH w Gdańsku nr 3/2012 z dnia 24.07.2012 roku w sprawie: wprowadzenia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia). Natomiast za ocenę jakości kształcenia odpowiedzialna jest Wydziałowa Rada ds. Jakości Kształcenia. Zadaniem Uczelnianego Koordynatora ECTS w zakresie zarządzania jakością kształcenia i kontroli jakości kształcenia jest czuwanie nad spójnością uczelnianej polityki w zakresie ECTS. Zadania w zakresie zapewnienia jakości kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów wykonuje Koordynator przedmiotu.

Działaniem SZJK objęci są studenci wszystkich poziomów i form studiów i słuchacze studiów podyplomowych oraz pracownicy GWSH w Gdańsku. System Zapewnienia Jakości Kształcenia w Wydziale Nauk Społecznych jest integralną częścią Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uczelni.

Na podstawie udostępnionej dokumentacji stwierdzono, że zadania URJK zostały zawarte w § 10 Uchwały Senatu GWSH w Gdańsku nr 3/2012 z dnia 24.07.2012 roku w sprawie: wprowadzenia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. URJK pracuje w oparciu o Zarządzenie Rektora GWSH w Gdańsku nr 30/2012 z dnia 10.12.2012 roku w sprawie: określenia regulaminu pracy URJK GWSH w Gdańsku oraz określenia wzorcowego Regulaminu Pracy Wydziałowych Rad ds. Jakości Kształcenia.

WRJK odpowiedzialna jest za ocenę wdrożenia systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale. Zadania WRJK określa także § 11 Uchwały Senatu GWSH w Gdańsku nr 3/2012 z

dnia 24.07.2012 roku w sprawie: wprowadzenia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. WRJK pracuje w oparciu o Zarządzenie Rektora GWSH w Gdańsku nr 30/2012 z dnia 10.12.2012 roku w sprawie: określenia regulaminu pracy URJK GWSH w Gdańsku oraz określenia wzorcowego Regulaminu Pracy Wydziałowych Rad ds. Jakości Kształcenia.

Zgodnie z przedstawioną dokumentacją (sprawozdania z realizacji zadań URJK i WRJK za rok akademicki 2012/13 i 2013/2014) ZO stwierdza, że WRJK obejmuje swoją oceną następujące obszary procesu kształcenia oraz jego administrację i techniczną infrastrukturę: efekty kształcenia dla kierunku/zakresu studiów podyplomowych, programy kształcenia, organizację studiów, poziom realizacji zajęć dydaktycznych przez nauczycieli, warunki socjalne studentów, warunki prowadzenia zajęć dydaktycznych, zasoby biblioteczne i warunki panujące w czytelni biblioteki, prace dyplomowe, wdrażanie decyzji podjętych przez Uczelnianą Radę ds. Jakości Kształcenia, obsługę administracyjną studentów, organizację praktyk studenckich, ocenę programów kształcenia przez studentów.

Sprawozdanie z realizacji zadań URJK i WRJK za rok akademicki 2012/13 wnosi, że w ww. roku Rada spotykała się dwa razy oraz, że zrealizowano następujące zadania m.in.: opiniowano sprawy opieki naukowo-dydaktycznej nad studentami; wydano opinię dotyczącą zmian do wytycznych dla Rady Wydziału w sprawie budowania planów i programów kształcenia oraz weryfikacji ich celów; przeprowadzono dyskusję nt. zmiany profilu kształcenia z ogólnie akademickiego na praktyczny; wyrażano opinię i formułowano wytyczne w sprawie wprowadzania badania losu absolwentów, okresowej oceny nauczycieli i trybu hospitacji zajęć dydaktycznych. Opiniowano też sprawy zasad liczebności studentów w grupach dla poszczególnych form kształcenia, omówiono regulamin archiwizacji prac dyplomowych, regulamin oceny szczegółowych zasad ocen programów kształcenia przez nauczycieli i studentów i weryfikowania ich efektów oraz propozycje ogólnych zasad dotyczących przechowywania dokumentacji dotyczącej weryfikacji efektów kształcenia. Przygotowano dokumenty dotyczące weryfikowania efektów kształcenia takie jak: przedmiotowe karty weryfikacji efektów kształcenia, protokoły z egzaminu ustnego, protokoły ze spotkań ze studentami.

Sprawozdanie z realizacji zadań URJK i WRJK za rok akademicki 2013/14 wnosi, że obok opracowania sprawozdań z działalności za poprzedni rok w ww. roku zrealizowano m.in. następujące zadania: sporządzono zasady prawidłowego uzupełniania dokumentów dotyczących przebiegu studiów; dokonywano oceny niektórych dokumentów dotyczących np. regulaminu studiów; zgodnie z wcześniejszymi zaleceniami PKA opracowano i

wprowadzono zmiany regulaminu i przekazano do akceptacji Senatu GWSH. Rada odniosła się też do zamieszczanych na stronach internetowych Uczelni informacji dotyczących planów studiów i zaleciła ich umieszczanie z dwutygodniowym wyprzedzeniem.

Struktura zarządzania procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku jest przejrzysta. Nadzór nad WSZJK i WRJK na Wydziale sprawuje Dziekan. Pozostałe osoby pełniące funkcje kierownicze (prodziekani, kierownicy zakładów) uczestniczą w realizacji zadań WSZJK w ramach swoich kompetencji. Sprawozdanie z realizacji zadań URJK i WRJK za rok akademicki 2013/14 wnosi, że obok opracowania sprawozdań z działalności za poprzedni rok w ww. roku zrealizowano m.in. następujące zadania: sporządzono zasady prawidłowego uzupełniania dokumentów dotyczących przebiegu studiów; dokonywano oceny niektórych dokumentów dotyczących np. regulaminu studiów; zgodnie z wcześniejszymi zaleceniami PKA opracowano i wprowadzono zmiany regulaminu i przekazano do akceptacji Senatu GWSH. Analizowane sprawozdania URJK i WRJK za rok akademicki 2012/13 i 2013/14 wskazują na poprawność i przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz gromadzenia i przechowywania dokumentacji dotyczącej weryfikacji efektów kształcenia.

Na podstawie dokonanej, w trakcie wizytacji, analizy Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia można stwierdzić, iż jego struktura jest przejrzysta i drożna, określone zostały: zadania poszczególnych zespołów, zakres ankietyzacji i sprawozdawczości (zasady, przeprowadzanie, opracowanie, publikowanie wyników), ocena zajęć dydaktycznych oraz ich analiza i ogólna ocena, zasady tworzenia i archiwizacji dokumentacji związanej z weryfikacją efektów kształcenia.

2. Jednostka jest w trakcie wypracowywania systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia.

Dla kierunku *Pedagogika* w GWSH w Gdańsku przyjęto wzorcowe efekty kształcenia zarówno dla pierwszego, jak i drugiego stopnia. Natomiast efekty specjalnościowe zdefiniowane zostały przez Dziekana Wydziału przy współpracy nauczycieli akademickich, uwzględniając sugestie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Efekty kierunkowe zostały zatwierdzone przez Senat GWSH w Gdańsku. Specjalnościowe efekty kształcenia zostały zaopiniowane przez WRJK i zatwierdzone przez Radę Wydziału Nauk Społecznych.

Przy definiowaniu poprawek do efektów specjalnościowych opracowanych przez Dziekana Wydziału uczestniczyli nauczyciele akademicy, pojawiły się też sugestie zmian w

rozmowach ze studentami. Dziekan Wydziału uwzględnił zgłoszone propozycje i złożył do WRJK prośbę o przeanalizowanie i zaopiniowanie poprawek. Przedmiotowe efekty kształcenia zostały definiowane przez nauczycieli akademickich w opisach przedmiotu, za ich monitorowanie odpowiedzialny jest koordynator przedmiotu.

Praktyki monitoruje na pierwszym poziomie zakładowy opiekun praktyk, a następnie Pełnomocnik Rektora ds. Praktyk. Monitorowaniem efektów kształcenia zajmują się: na poziomie wydziału Dziekan Wydziału, WRJK natomiast przeprowadza i opracowuje wyniki Zespół ds. Organizacji Prac Wewnętrzznego Systemu Jakości Kształcenia. Na poziomie uczelni URJK i Rektor.

Na podstawie sprawozdania z posiedzenia Zespołu ds. Organizacji Prac Wewnętrzznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia Gdańskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej w Gdańsku z dnia 28 października 2014 r. stwierdza się, że zespół opracował i przeprowadził analizy ewaluacyjne: ankiety oceny programu kształcenia studentów/słuchaczy oraz ankiety oceny programu kształcenia dla nauczycieli, a także ocenę poziomu satysfakcji studentów. Zespół stwierdził, że wyniki tych ankiet w postaci uwag i sugestii respondentów zostaną wykorzystane w konstruowaniu i modyfikowaniu programów kształcenia w kolejnym roku akademickim.

Analizą efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia zajmuje się Zespół ds. Organizacji Prac Wewnętrzznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Na podstawie sprawozdań i rozmów stwierdzono, że Zespół dopiero tworzy, opracowuje i opiniuje elementy wewnętrznego systemu w zakresie zapewniania jakości kształcenia na kierunku studiów pedagogika.

W raporcie samooceny i udostępnionej dokumentacji brakuje szczegółowych sprawozdań wewnętrznych i narzędzi weryfikujących efekty kształcenia na poziomie poszczególnych specjalności na kierunku pedagogika.

Sprawozdanie w osiągniętych efektów kształcenia w zakresie praktyk w roku akademickim 2013/2014 wnosi, że weryfikacja efektów kształcenia uzyskanych w wyniku odbycia praktyk odbywa się na dwóch poziomach: Uczelnianym i opiekuna, z których opinia opiekuna jako bezpośrednio prowadzącego praktyki jest najważniejsza i ma znaczący wpływ zarówno na proces zaliczania praktyk, jak i na element zakończenia studiów. Ze strony Uczelni organizacją, kontrolą nad przebiegiem i ostatecznym rozliczeniem praktyk sprawuje Pełnomocnik Rektora ds. Praktyk Studenckich. W roku akademickim 2013/2014 studenci realizowali praktyki obserwacyjne, obserwacyjno-metodyczne, metodyczne (ciągłe).Wszyscy

studenci, którzy rozliczyli się z praktyk osiągnęli zakładane efekty kształcenia na danym poziomie kształcenia. Studenci, którzy nie rozliczyli się z praktyk w terminie, po złożeniu stosownych dokumentów mają czas na realizację praktyk do końca października 2014 roku.

Od pierwszego października 2013 zgodnie załącznikiem nr 2 Zarządzenia Rektora GWSH w Gdańsku nr 4G/2013 z dnia 27.02.2013. w sprawie: wprowadzenia zasad przechowywania dokumentacji dotyczącej weryfikacji efektów kształcenia będzie prowadzona tzw. przedmiotowa karta weryfikacji efektów kształcenia, która ułatwi analizowanie osiągniętych efektów kształcenia. Karta będzie dostępna dla nauczycieli i studentów po wyrażonej zgodzie przez Dziekana Wydziału, który w sposób bezpośredni odpowiada za kształcenie na danym Wydziale.

Zgodnie załącznikiem nr 2 Zarządzenia Rektora GWSH w Gdańsku nr 4G/2013 z dnia 27.02.2013 r. w sprawie: wprowadzenia zasad przechowywania dokumentacji dotyczącej weryfikacji efektów kształcenia jest prowadzona poprzez tzw. protokół z egzaminu ustnego, który dokumentuje weryfikację efektów kształcenia w przypadku, gdy została przyjęta forma ustna zaliczenia przedmiotu. Protokół z egzaminu ustnego może być również udostępniony nauczycielom i studentom za zgodą Dziekana Wydziału. Poza tym przedstawione powyżej rozwiązania dotyczące dokumentowania weryfikacji efektów kształcenia mogą również ułatwić WRJK analizowanie poprawności doboru efektów kształcenia oraz poszczególnych przedmiotów wraz z treściami zawartych w programie kształcenia.

Wszystkie prace zaliczeniowe, projektowe, egzaminacyjne są przechowywane zgodnie z zasadami przechowywania dokumentacji opracowanym na danym Wydziale. Na Wydziale Nauk Społecznych, na którym prowadzone są kierunki: *Pedagogika, administracja, europeistyka i zarządzanie*, dokumenty przechowywane są w budynku przy ul. Biskupiej 24B.

Na podstawie analizy wybranych losowo prac dyplomowych stwierdza, że ich poziom jest przeciętny lub nawet słaby. Dominują wśród nich prace o charakterze empirycznym i analityczno-porównawczym. Części teoretyczne prac nie zawsze uwzględniają aktualne dane i najnowszą literaturę przedmiotu badań (patrz: załącznik oceny prac dyplomowych).

W raporcie samooceny i udostępnionej dokumentacji brakuje szczegółowych sprawozdań z wewnętrznej oceny jakości prac dyplomowych na kierunku pedagogika.

Student wykonuje pracę licencjacką pod kierunkiem uprawnionego do tego nauczyciela akademickiego: profesora, doktora habilitowanego i/lub doktora posiadającego dorobek

naukowy w dziedzinie lub zakresie zawiązanym z danym kierunkiem studiów. Student zobowiązany jest to złożenia deklaracji wyboru promotora. Promotorzy prac akceptowani są przez właściwą Radę Wydziału przed rozpoczęciem prowadzenia seminarium po uprzednim przedstawieniu problematyki. Proponowane tematy prac dyplomowych muszą być zaopiniowane przez WRJK i zatwierdzone przez Radę Wydziału, na co najmniej rok przed planowanym terminem egzaminu dyplomowego. Dziekanat właściwego Wydziału prowadzi ewidencję przyjętych tematów prac dyplomowych.

ZO nie dotarł do dokumentacji, która potwierdza opiniowanie i zatwierdzanie tematów prac przez RW, natomiast Dziekanat prowadzi ewidencję przyjętych tematów prac.

Analiza przedłożonej ZO dokumentacji potwierdza prowadzoną weryfikację założonych efektów kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów realizowanych na kierunku Pedagogika przez poszczególnych nauczycieli akademickich odpowiedzialnych za przedmiot i realizujących proces kształcenia, w których uwzględniono efekty kształcenia oraz zastosowane metody ich weryfikacji.

Po zapoznaniu się z dokumentacją i rozmowach przeprowadzonych z pracownikami naukowo-dydaktycznymi WNS, stwierdza się, że monitorowanie i doskonalenie programów kształcenia odbywa się zgodnie z zaleceniami WSJK. Programy kształcenia na kierunku i danych specjalnościach (z ocenianego okresu 2012/2013; 2013/2014, 2014/2015) są weryfikowane z przyjętymi założeniami oraz zgromadzone i przechowywane w Dziekanacie WNS. Z rozmowy z Panią Dziekan wynika, że badanie zgodności opisu przedmiotów następuje poprzez wysyłanie drogą mailową programów do Filii GWSH w Koszalinie, gdzie powołany do tego celu Zespół sprawdza zgodność programu ze wzorem sylabusu. Na wewnętrznych zebraniach i spotkaniach pracowników nauczyciele akademicy mają możliwość ich modyfikowania. W przypadku realizacji nowego przedmiotu dokonuje się wewnętrzna wymiana informacji i doświadczeń między nauczycielami odpowiedzialnymi za przedmiot..

Prowadzone są hospitacje zajęć dydaktycznych, ankietyzacja zajęć dydaktycznych oraz audyt wewnętrzny w zakresie prowadzenia zajęć dydaktycznych zgodnie z planem. Sprawozdania dotyczące wyników weryfikacji efektów kształcenia oraz ewaluacji zajęć dydaktycznych są udostępniane nauczycielom akademickim i studentom.

Na podstawie Raportu samooceny, oglądu dokumentacji oraz rozmów z Dziekanem i pracownikami WNS można stwierdzić, że przyjęte procedury i mechanizmy weryfikowania efektów kształcenia są zdefiniowane i stopniowo wdrażane oraz sprzyjają podnoszeniu

jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, natomiast nie wypracowano jeszcze zadowolających mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia oraz wewnętrznej ewaluacji prac dyplomowych (Np. powołanie Zespołu ds. Jakości Prac Dyplomowych).

- 2) W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

Kierując się wyzwaniami stawianymi przez szeroko pojęty rynek edukacji i kultury oraz oczekiwania różnych interesariuszy z kręgu przedsiębiorczości na kierunku Pedagogika na Wydziale Nauk Społecznych w GWSH podejmowane są działania zmierzające do wykształcenia jak najlepszych specjalistów. Do tych działań można zaliczyć nawiązanie współpracy z placówkami oświatowymi: przedszkolami, szkołami i liceami, gdzie studenci doskonalą umiejętności metodyczno-organizacyjne oraz instytucjami resocjalizacyjnymi, instytucjami społecznymi i organizacjami pozarządowymi. Porozumienia zakładają wymianę doświadczeń, dobrych praktyk oraz staże i możliwość odbywania praktyk studenckich.

Ponadto został opracowany program badań opinii pracodawców o absolwentach GWSH, zgodnie z którym badaniem objęci są pracodawcy z województwa pomorskiego i zachodniopomorskiego, którzy zatrudniają absolwentów Gdańskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej (umowa o pracę, umowa cywilnoprawna, inne formy zatrudnienia). Celem badań było rozpoznanie opinii pracodawców o kompetencjach absolwentów GWSH, perspektywach zatrudnienia absolwentów szkół wyższych oraz potrzebach edukacyjnych pracowników badanych podmiotów oraz wykorzystanie opinii pracodawców przy tworzeniu programów kształcenia oraz oferty edukacyjnej GWSH. Badania realizuje Biuro Karier GWSH w Gdańsku.

Partnerskie współdziałanie Wydziału (pracowników naukowo-dydaktycznych oraz studentów kierunku Pedagogika) zarówno z zagranicznymi ośrodkami uniwersyteckimi, jak i jednostkami samorządowymi, kulturalnymi i oświatowymi różnego typu w kraju (współpraca z podmiotami zewnętrznymi stanowi płaszczyznę komunikowania się z szeroko rozumianym środowiskiem oraz społecznością lokalną i regionalną) aktywizuje uczestników i beneficjentów procesu kształcenia do podnoszenia jego jakości. Tworzone nowe specjalności w ramach kierunku pedagogika, które są wynikiem prowadzonej współpracy i konsultacji z wieloma interesariuszami zewnętrznymi. Ponadto na Wydziale Nauk Społecznych GWSH organizowane są konferencje naukowe i spotkania z udziałem przedstawicieli pracodawców. Podczas spotkań dyskutowane są kwestie przygotowania absolwentów kierunku pedagogika

na potrzeby rynku pracy, a także zapotrzebowanie na umiejętności i kompetencje niezbędne do wykonywania zawodów, do których przygotowują poszczególne specjalności.

Na podstawie analizy uchwał i zarządzeń wewnętrznych wydawanych w Uczelni, jak również protokołów dokumentujących działalność Wydziałowej Rady Jakości Kształcenia, Wydziałowego Zespołu ds. Organizacji Prac Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia widoczne są działania jednostki na rzecz współpracy ze środowiskiem oraz rozwoju wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia.

Można stwierdzić, że struktura zarządzania procesem dydaktycznym na kierunku Pedagogika jest przejrzysta, dowodzi systematyczności oraz wieloaspektowego doskonalenia programu kształcenia. W ocenianym okresie podjęto i nadal podejmuje się prace dotyczące: monitorowania i modyfikacji programu studiów oraz sprawozdawczość w tym zakresie, choć brakuje jeszcze mechanizmów ewaluacji wewnętrznej efektów kształcenia i jakości prac dyplomowych.

Funkcjonujący w Uczelni i na Wydziale Nauk Społecznych GWSH w Gdańsku System Zapewnienia Jakości Kształcenia umożliwia częściową analizę efektów kształcenia oraz doskonalenie programu kształcenia na kierunku Pedagogika. Natomiast sprawozdania z ostatniego roku akademickiego wnoszą, że wnioski i zalecenia, wynikające z monitorowania procesu kształcenia są sukcesywnie wdrażane w celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia i modyfikowania programu kształcenia na ocenianym kierunku.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	-	+	+	+	+	+/-
umiejętności	-	+	+	+	+	+/-
kompetencje społeczne	-	+	+	+	+	+/-

- + - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- +/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego : **znacząco**

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- struktura zarządzania procesem dydaktycznym na kierunku Pedagogika jest przejrzysta, dowodzi systematyczności oraz wieloaspektowego doskonalenia jakości kształcenia;
- Jednostka przyjęła właściwe procedury definiowania oraz gromadzenia i przechowywania dokumentacji procesu dydaktycznego;
- Jednostka przyjęła właściwe procedury i mechanizmy weryfikowania efektów kształcenia oraz zdefiniowała podstawowe procedury ewaluacji i stopniowo je wdraża;
- Jednostka dopiero tworzy, opracowuje i opiniuje elementy wewnętrznego systemu w zakresie zapewniania jakości kształcenia na kierunku pedagogika;
- oceniana Jednostka podejmuje działania na rzecz rozwoju wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, natomiast nie wypracowano jeszcze satysfakcjonujących mechanizmów wewnętrznej ewaluacji efektów kształcenia i oceny prac dyplomowych;
- Jednostka dba o zapewnianie jakości kształcenia i budowę kultury współpracy ze środowiskiem poprzez organizowane konferencje i spotkania, realizowane wspólne projekty i współpracę z różnymi instytucjami oświatowymi, społecznymi, kulturalnymi oraz organizacjami pozarządowymi, a także ankietowanie interesariuszy zewnętrznych.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji				X	
3	program studiów				X	
4	zasoby kadrowe		X			

5	infrastruktura dydaktyczna		X			
6	prowadzenie badań naukowych ³		X			
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		

Na Wydziale Nauk Społecznych Gdańskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej w Gdańsku kierunek „pedagogika” prowadzony jest w ramach obszaru nauk społecznych oraz humanistycznych na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim. Przyjęta przez Wydział koncepcja kształcenia w pełni wpisuje się w misję Uczelni oraz odpowiada przyjętej strategii. W kreowaniu koncepcji kształcenia uczestniczą zarówno interesariusze wewnętrzni w osobach nauczycieli akademickich i studentów oraz interesariusze zewnętrzni w osobach przedstawicieli rozmaitych instytucji oświatowo – wychowawczych współdziałających z Uczelnią, bądź też będących potencjalnymi pracodawcami. Uczelnia realizuje kształcenie na kierunku *pedagogika* studia I i II stopnia zgodnie z wymaganiami KRK. Jednostka przyjęła wzorcowe efekty kształcenia dla kierunku *pedagogika*. **W przypadku dwóch specjalności: *Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna z logopedią* (studia I stopnia) oraz *Pedagogika rewalidacyjna z wczesnym wspomaganiem rozwoju* (studia II stopnia), cele kształcenia nie są spójne z przyjętymi wzorcowymi efektami kształcenia. Dla osiągnięcia założonych celów kształcenia należałoby je realizować z wykorzystaniem efektów kształcenia dla kierunku *pedagogika* specjalna, do których prowadzenia Jednostka nie ma uprawnień.** Jednostka w 2014 r. przyjęła specjalnościowe efekty kształcenia, dla wszystkich specjalności realizowanych na I i II stopniu. W zdecydowanej większości przypadków specjalności realizowanych w ramach kierunku *pedagogika* w GWSH nie ma zastrzeżeń do zdefiniowanych specjalnościowych efektów kształcenia, które są dobrym uszczegółowieniem efektów wzorcowych w kontekście specyfiki realizowanych na studiach I i II stopnia specjalności. **Wyjątek stanowi specjalność *Pedagogika rewalidacyjna z wczesnym wspomaganiem rozwoju* (II stopień studiów), której specyfika wychodzi poza przyjęte efekty wzorcowe. Zaleca się aby Jednostka zrezygnowała z prowadzenia kształcenia w ramach wskazanych specjalności.** Efekty kształcenia programu w odniesieniu do większości specjalności realizowanych na kierunku *pedagogika* w GWSH zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne. W przypadku pozostałych specjalności realizowanych na kierunku zastrzeżeń nie budzą formy, zasady i warunki weryfikacji celów i efektów kształcenia cząstkowych (przedmiotowych/modułowych), jak i końcowych w odniesieniu do procesu dyplomowania. W odniesieniu do procesu dyplomowania zwrócić należy uwagę na brak zasad weryfikacji tematów prac dyplomowych w postaci poddania analizie realizowanych tematów np. w zakresie ich zgodności ze studiowaną specjalnością. Zastrzeżeń

³ Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

nie budzi proces i jakość procesu weryfikacji celów i efektów kształcenia w ramach realizowanych na kierunku praktyk, jak również zajęć realizowanych w trybie on-line. Jednostka monitoruje wskaźniki i przyczyny odsiewu, podejmuje działania celem ich zmniejszenia, co widoczne w ich spadku w kolejnych rocznikach realizujących kształcenie na kierunku *pedagogika* w GWSH. Nie ma zastrzeżeń dotyczących spełnienia przez Jednostkę wymagań związanych z koniecznością monitorowania losów absolwentów na rynku pracy. Jednostka przyjęła czytelny, sprawdzalny i skuteczny system w tym zakresie. Z realizacji zadania sporządzane są coroczne raporty, które stają się podstawą modyfikacji programów kształcenia realizowanych w ramach kierunku *pedagogika* realizowanego w GWSH. Uznać można, że zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne, w przypadku większości specjalności realizowanych w ramach kierunku *pedagogika*, tworzą spójną całość. Nie odnosi się to dwóch wspomnianych wyżej specjalności. Szczególnie w odniesieniu do efektów kształcenia i treści programowych (przedmiotów/modułów kształcenia) nie ma zastrzeżeń dotyczących poprawności doboru form zajęć oraz stosowanych metod dydaktycznych. Formy aktywne w każdej specjalności stanowią ponad 50% zajęć proponowanych w programie. Czas realizacji kształcenia i godzinowy wymiar zajęć w przypadku większości specjalności realizowanych w ramach kierunku *pedagogika* w GWSH tak na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych I i II stopnia nie budzą zastrzeżeń, z wykluczeniem dwóch wspomnianych wyżej specjalności.

Zastrzeżeń nie budzą kwestie: przypisania przedmiotom/modułom kształcenia punktów ECTS; indywidualizacji procesu kształcenia (włączając w to studentów z niepełnosprawnością); wymogu możliwości wyboru przez studentów nie mniej niż 30% zajęć z uwzględnieniem punktacji ECTS; zasad dokumentowania i modyfikowania procesu kształcenia w kontekście analizy wskaźników odsiewu. Należy stwierdzić, że liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwia osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji na kierunku *pedagogika*. Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Wizytowana Uczelnia prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego. Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniającą potrzeby osób niepełnosprawnych.

Badania prowadzone na kierunku *pedagogika* w GWSH mają na celu rozwój kadry, podniesienie wiedzy, umiejętności i kompetencji u studentów biorących udział w badaniach, a także służą rozwojowi współpracy międzynarodowej (wymiana kadry w ramach badań), a także mogą wpływać na zmianę metod kształcenia zarówno w uczelni, jak i współpracujących z uczelnią szkołach (podstawowych i gimnazjach). Zasady rekrutacji są przejrzyste, a limity przyjęć według studentów odpowiadają potencjałowi dydaktycznemu Jednostki. System oceny studentów jest sprawiedliwy. Formy zaliczeń, podawane przez nauczycieli akademickich w trakcie zajęć, są konsekwentnie realizowane. Struktura i organizacja kształcenia na wizytowanym kierunku umożliwia studentom udział w programach wymiany międzynarodowej. System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

Struktura zarządzania procesem dydaktycznym na kierunku *Pedagogika* jest przejrzysta, dowodzi systematyczności oraz wieloaspektowego doskonalenia jakości kształcenia; Jednostka przyjęła właściwe procedury definiowania oraz gromadzenia i przechowywania dokumentacji procesu dydaktycznego; Jednostka przyjęła właściwe procedury i mechanizmy weryfikowania efektów kształcenia oraz zdefiniowała podstawowe procedury ewaluacji i stopniowo je wdraża; Jednostka dopiero tworzy, opracowuje i opiniuje elementy wewnętrznego systemu w zakresie zapewniania jakości kształcenia na kierunku *pedagogika*;

Oceniana Jednostka podejmuje działania na rzecz rozwoju wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, natomiast nie wypracowała jeszcze satysfakcjonujących mechanizmów wewnętrznej ewaluacji efektów kształcenia i oceny prac dyplomowych; Jednostka dba o zapewnianie jakości kształcenia i budowę kultury współpracy ze środowiskiem poprzez organizowane konferencje i spotkania, realizowane wspólne projekty i współpracę z różnymi instytucjami oświatowymi, społecznymi, kulturalnymi oraz organizacjami pozarządowymi, a także ankietowanie interesariuszy zewnętrznych.

Wizytacji przewodniczył

dr hab. Tadeusz Bąk

W dokumentacji przesłanej pismem z dnia 20 kwietnia 2015 r., dotyczącej odpowiedzi na raport z wizytacji przeprowadzonej na kierunku „pedagogika” na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia, Władze Uczelni odniosły się do zarzutów zawartych w kryteriach 2, 3 w związku z czym zaszły przesłanki do zmiany tych kryteriów na w pełni.

W związku z sugestią zawartą w raporcie z wizytacji, Władze poinformowały, że rezygnują z prowadzenia kształcenia na specjalnościach *edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna z logopedią (studia I stopnia)* oraz *pedagogika rewalidacyjna z wczesnym wspomaganie rozwoju (studia II stopnia)*. Ponadto poinformowano, że wspomniane wyżej specjalności zostały wycofane z oferty edukacyjnej od roku akademickiego 2015/2016.

W związku z brakiem innych istotnych uchybień w pozostałych kryteriach cząstkowych, które negatywnie wpływają na ocenę WSZJK, można uznać, za zasadne podniesienie oceny kryterium 8 na w pełni z zaleceniami dalszego jego doskonalenia w aspekcie nadzoru nad procesem dyplomowania.

2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	program studiów		X			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			